

מז 88

שיח שרפי קודש

לב האדם נכון ובטוח אל השׁיׁת
יעזור לו ויסייע לבוא לטהר וזוכה
אח״כ ע״י זה לגנוי ברכות בכל
הענינים שמע בני לקולי ויטב לך
דברי א״ו הק' יצחק מאיר:

להחסידים אודות תתונה
של נכדו

תקינ בעזׁהי להחסידים. הנה
ויכני השׁיׁת בחסדו
וברחמיו המרובים להניע לשמחת
חתונת נכדי חתן המופלג כו' יעקב
משה שיחי' בהרבני המופלג מ״ה
אהרן פנחס נ״י חתן בני הרב
המנוח מ״ה אברהם מרדכי זכור
לשוב ויהי' החתונה בעזׁהשׁיׁת עב״נ
הכלה בת הרב כו' מ״ה לוי יצחק
נ״י אבד״ק ווארקי יום ג' אדר ב'.
יתן השׁיׁת ויהי' לסוג טוב ולהצלחה
ואקרא לאהובי ורעי לשמוח בשמחתינו
כמנהג ישראל אשר מסתמא הוקבע
כדי להרגיל עצמו להיות שמח
בשמחת וטובת חבירו לקיים מ״ע של
ואהבת רעך כו' (פ' קדושים) ותזכו
לשמוח בשמחת בניכם ובני בניכם
בכל שמחה של מצוה ולהתברך
בכל מיני ברכות. ירדכם דו״ש
יצחק מאיר.

מכתב מהרה״ג וכו' מ״ו שמעון
סופר וצ״ל האבד״ק קראקע לבנו
מק״ק ווארשא להסתופף תחת צל
קודש הרר״מ מגור וצ״ל
ובתוכו רצוף מנ״י שכתב
הרר״מ וצ״ל להרה״ג מ״ו
שמעון סופר הג״ל.
תקיד) שלום וברכה לאהובי בני
וכו' נ״י בק״ק
ווארשא. תמול קבלתי מכתב מקדוש
ד' מכתב הנאון האמיתי בוצינא
קדושא הרב יצחק מאיר שיחי'
תראה

ע״כ שמעתי בשם הה״ק הרר״ם
וצללה״ה מגור וייע ועכ״א:

מכתבים שכתב הרה״ק
וכו' הרר״מ מגור וצללה״ה
לנכדיו:

תקינ (י) תראה להתמיד בלימודך
שתהי' מחשבתך

קבוע בתורה תמיד ולבדך בכל יום
ברכת התורה בבוקר בלב שמח על
שזיכנו השׁיׁת ונתן לנו תורה חביבה
מכל. שמהשׁיר נתאוו, ולבקש
סהשׁיׁת לשמור אותה ולקיימה
כראוי ותשמור מאוד המחשבה שלמנפה
ח״ו כי זה עיקר האדם ולבקש
ולטהר עצמך והימים ימי ביכורים
ושנות חיים אשר חכחות והמדות
ערן בידך לנשותה למה שיש צורך
לקנות בהם חיי עולם הבא ועבור
השמירה נותנין אח״כ שפעות ברכות
עד בלי שיעור, ע״כ:

תקיא) (י) מכתבך קבלתי יתן לך
השׁיׁת שכב טוב ולב טוב

פתוח תורה ולעבודה ותשליך מעליך
כל המחשבות המורדות וכאינו נעשית
בר' חדשה כמו שתקב״ה מחדש
בטובו בכל יום מעשה בראשית
ומחזיר נשמות בני' בכל יום
בהתחדשות עיני יכוין ליקח עצמו
לעבודת השׁיׁת ויראתו וד' יעזור לך
בכל הענינים כחפץ וקינד.

הק' יצחק מאיר

תקיב) (י) הנני להודיעכם משלומינו
הטוב ב״ה ואבקש
ממך מאוד שתראה להתמיד בלימוד
להיות קבוע בתורה ולשמור המחשבות
סהכלים כי זה עיקר האדם וימים
ימי ביכורים שנות ימי האדם שיכוין
לקנות בהם חיי עוה״ב ועוה״ז והמדות
והחכחות עדיין ברשותך להטותם לדרך
הישרה ואז נראה ששה מעט יהי'

שיח ערפי קודש

קשה למה לא כתיב תריצו, אלא וראי מזה מוכח דכל מה שיריון אחרי ד' אף שיריון בכל כוחו אעפ"כ לא נקרא רק הילוך בעבודתו. אי"כ ראי' נמורה. דלעולם ירוין ואפי' בשבת כי הריצה לדבר מצוה נקרא הליכה. ודפח"ח:

תקין) עורך שמעתי שפ"א אמר גדול אחד להח"ק הררי"מ זי"ע הג"ר. שפירא בעיניו שהח"ק יהי צריך עוד ליסע להרבי מקאצק זי"ע. והשיב לו כתיב (משלי כ) מים עמוקים עצה בלב איש זה הרבי מקאצק זי"ע. ואיש תבונות ירדנה, והבן :

תקין) עורך שמעתי בשם הח"ק הררי"מ זי"ע מגור על האיסור שעשאה חוה שהוסיפה בנניעה לעץ הדעת. הלא צריך כד' אוי"א לעשות לעצמו סיני וגדר. שלא יבא לאיסור. אך עיקר החטא הי' שאמרה שד' צוה זאת האסור נניעה והשונה איסורה לאיסור השי"ת וזה הי' החטא כי אם אמרה לנחש שהיא בעצמה גדרה זאת שלא יניע לא היתה עוברת על מאמר השי"ת. וכן המתפס בדבר האסור אינו חל הגדר. כי הגדר הוא מה שבעצמו אסור עליו, ודבר האסור מה שאסר עליו השי"ת. והוא מתפס בדבר האסור והשווה איסורו לאיסור תורה, לכן אינו חל, והבן :

תקין) עו"ש פ"א תובא לפני הח"ק הג"ל ספר אחד להביט בו אם טוב הוא. והביט בו דרך העברה ואמר שראה הכל. ושאלו אותו וכי ברנע כמסר ראה מה שבכל הספר. והשיב. דהנה עיקר ראי' בספר כרי לזכור אי"ע בעבודת השי"ת, כמ"ש וראיתם אותו וזכרתם וכה שהי' צריך לו הי' רואה :

פ"א

תראה העתקה מטני במכתבו ותבין ותרניש עוצם ענותנותו וקדושתו אמר מעט ועשה הרבה, בלב סבין ראה גא בני שתוכה לנשק שתי ידיו ולהאביק בעפר רגלי קדושתו וטוב לך. ולחיבת הקודש הגני מעתיק מכתבו אות באות וזל"ה. ב"ה יוס ב' שלח כ"ג ברחובות גור, החיים והשלום וכ"ט לכבוד אהובי הנאון המאה"גני ע"ה המפורסם לשם ולתהלה בחכמתו ובצדקתו בנן של קדושים כבוד מו"ה שמעון ג"י אבד"ק קראקא. מכתבו היקר אתמוך קבלתי ענותנותו תרבני חפצו לבוא לכאן ואני רש ונקלה אולי לאשר הוא בית ועד למבקשי עבודת השי"ת. גם אני בתוכם אולי נזכה שיהי' כנסי' לש"ש להמות לכבינו אליו. והנה אהבתו דמר תקוע בלבי גם ממרחק יתן הש"ת ויעזרהו בכל מיני עזר וסיוע לעבודתו ית"ש כחפצו וחפץ דושי"ה הק' יצחק מאיר. בדרי אביך הרד"ש. הק' שמעון בהגרמ"ס ז"ל : תקטו) בשם הרח"ק החי' הררי"מ וצללה"ה מגור ע" מה שכתוב באו"ח הל' חנוכה סעודת חנוכה רשות. אמר, שחז"ל הגיחו לנו למעורה זו רשות. כדי שאנחנו נעשה סעודת מצוה. וכשם הרח"ק הררי"מ וצללה"ה מווארקי שמעתי מה שכתוב שם אם אומרים שירות ותשבחות הוא סעודת מצוה הפי' הוא אם מסעודת מריעים נצמח שירות ותשבחות להשי"ת הוי סעודת מצוה. והבן :

תקטו) הח"ק החי' הררי"מ זי"ע מגור הקשה בגמ'. לעולם ירוין אדם לדבר מצוה וכו' אפי' בשבת (ברכות ד"ו ע"ב) ומביא הפסוק ראי' מהפסוק אחרי ד' תלכו. והקשה מהו הראי' הא כתיב תלכו. ולא כתיב תריצו. ותי' זהו הוא הראי' דבאמת

משנים נם רבושיהם, ובני ישראל
ה' מבקשים רהשי' שימסור כנענים
בידם. היו נמסרים באמת. אף שהמח
עמלקים, כיון שה' משנים רשונם
ולבושיהם. הוי לחו כדון כנענים
ממש. אף שבתלדה היה עמלקים,
ומזה יצא לנו מוסר השכל, שאם
משנה ח'ו לשונו ומיבושו, כאחד
מהעממים. הוא נחשב כאחד מהם:
חקבנ) כתב לי ש'ב הרח'צ מהור'ד
צבוי יחזקאל שלישי'א

האבר'ק פלונסק. שמעתי מרב
גדול ישיש. שה' פ'א בימי החורף
על ש'ק אצל אדומ'ר הנה'ק בעל
ח' הרי'ם וצללה' בנור. ואז ח'
העת שנוהגין בכל הפוצות ישראל
שאין דומרים בליק שחל תקופת מבת.
ובאכלו מעודת ליל ש'ק עם קהל
החסידים הסמוכים לשלחנו הסהוד.
סיפר הה'ק הנ'ל כי פ'א שאל כומר
אחד את הנה'ק רשכבה'ג הרבי ר'
יונתן אייבשיט' ז"ל. חלא לכם
יהודים יש עת שאינכם דומרים תורה
וחכמים כתבו כי העולם עומד על
התורה, וא"כ על מה העולם עומד
בשעות הללו. והשיב לו הר"ר יונתן
ז"ל, כי מנהג ישראל תורה' וזאת
בעצמו שאין דומרים אז הוא תורה,
ועל זה יש קיום לעולם עכ"ל הק':
(חקבנ) עורך כתב לי הרב הנ"ל
שמעתי מת"ח אחד
שפ'א ח' ענין ככלי לטובת אחב'י
וה' צריכים להשתדלות יהודי מהולכי
קדימה, אצל שר גדול והלכו אצלו
לבייתו. הנה'ק בעל ח' הרי'ם.
והה'ק הר"ר מווארקי ז"ע בש'ק.
וכאשר דפקו על הדלת ופתח להם.
וצינאר עשן בפיו. וה' להם צער
גדול מזה והקפיד אחב'י בצאתם
ממנו הנה'ק בעל ח' הרי'ם ז"ע,
ואמר להנה'ק הר"ר מווארקי ז"ע,
בוה"ל האם אין ביכולת לעשות זאת
עם

חקבנ) פ'א בא השר הבאראן משה
מאנמופורי לווארשא
ושאל השר להה'ק הר"ר ז"ע. למה
אין מלמדין את בניהם לשונות
העמים לשון מדינה ומדינה כי נם
טצינו שבסנהדרין ה' יכולין ע' לשון.
ונם בימי מרדכי ואסתר ה' הנם מה
שמרדכי היהודי הבין את לשון
טרסיים של בנתן ותרש. ומתוך כך
בא הישועה לכו ישראל, והשיב לו
הה'ק הנ"ל ז"ע אדרבה מזה מוכח
שאין לדמוד ראיש הישראלי שום
לשון העמים. כי אם ילמדו אז בימי
אחשוורוש כל ישראל לשונות העמים.
היו נזהרים בנתן ותרש מלדבר לפני
מרדכי היהודי שלא יבין דבריהם
ויספר לפני המלך, אך מחמת שהיו
יודעים ששום איש מ ישראל אינם
יכולים לדבר לשון העמים. משום
זה לא ה' נזהרים מלדבר לפני
מרדכי היהודי. רק מרדכי היהודי
ה' מיושבי לשכת הגזית וה' יודעים
כל הסנהדרין ע' לשון מנוה'כ שלא
ישמעו הסנהדרין מפי הסתורגמן
משום זה ה' מבין לשון טרסיים.
וחזר ואמר השר הנ"ל. א"כ עכ"פ
צריכים שיה' אחד מישראל שילמוד
א"ע לשונות. כי אם לא ה' שום
אחד בישראל להבין דבריהם בלשון
טרסיים לא ה' נצמח הישועה.
והשיב לו הה'ק ז"ע, אם צריך
רק אחד די לנו בכבוד מעלתכם.
שאתם יכולים דבר לשונות. ולדבר
לפני מלכים:

תכבא) עורך שמעתי בשם הנה'ק
הח' הרי'ם ז"ע מנור.
עני פירש'י ז"ל פ' חקת. נתן תתן
העם הזה וכו' שה' עמלקים משנים
לשונם דבר בלשון כנען ומלבושיהם
כמלבושי עמלקים כו' והקשה למה
לא ה' משנים גי' לבושיהם כדי
שלא יכירום כלל. ואמר שאם ה'

שיח שרפי קודש

זי"ע משיב לאחר ששאנו לאחר פטירת הה"ק מקאצק זי"ע. שנותרה העולם גם התחילו בעלי בתים הרבה ניסע לה"ק הרי"מ זי"ע מגור, ושאלו למה לו לה"ק עולם גדול ובתוכם הרבה בע"ב כי עיקר הרבי הוא עכור חסידים, והשיבו כנ"ל. והבן :

תקבו) עוד שמעתי בשמו הקדוש. ששבעת ימי המשתה. אם עושין סעודות שני פעמים ביום, הם ייר סעודות וככל סעודה שבע ברכות, עושין צ"ח ברכות כדי לבטל צ"ח קללות שבמשנה תורה. והבן :

תקבו) עוד שמעתי בשמו הק'. שפ"א התנצל לפניו חסיד אחד. שהוא אינו רומז אף לבעל מלאכה שעוסק במלאכתו עשרים שנה נראה סימן יפה במלאכתו. או לעשות נאה יותר או בזיוות יותר והוא אינו רואה כלום. כמו שהתפלל לפני עשרים שנה. כמו כן מתפלל היום, והשיב לו הה"ק זי"ע. האדם נברא להיות כשור לעול כחמור למשא וכמו שהשור הולך בכל יום בבוקר מן הרפת (שטאל) לשדה לחרוש. במלאכה אחת ואחר החרישה חוזר לרפת כמו כן בכל יום ויום בלי שום שינוי. ואעפ"כ השרה נדרש ונעשה כל חפצו. ועושה פירות כמו כן דרך האדם. שהוא צריך לעשות מה שמוטל עליו, ובטח עושה פירות והקב"ה יודע לצרף עבודת האדם אם עושה לשמה. והבן :

תקבו) עוד שמעתי שפ"א הי' צריך לה"ק הרי"מ זי"ע מגור לקרוא לו' פייגלי ע"ה בשמה (ואולי הי' כותב באיזה כתב על ז' הרבנית מ' פייגלי) ואח"כ אמר להחסידים העומדים אצלו שאלו יתי

עם איזה קפיטל תהלים, ולא שנהי' מוכרחים לראות איך יהודי מחלל שבת קודש כפרהסיא. (ע"כ מהר"ג הנ"ל) :
תקבו) עוד שמעתי בשמו הק' ע"ה פ' (פ' יתרו) ויגד משה את דברי העם אל ד'. מה הנדה הי' כאן, אך הנדה כתוב מקורם נעשה ונשמע לשון רבים הי' צ"ל אעשה ואשמע כי כל א"א אמר כן, רק כל אחד ואחד קיבל בתוך כלל ישראל, לכן אח"כ כשאמר הקב"ה למשה. הנדה אנכי בא אליך בעב הענן וכו' וגם כך יאמינו לעולם. ויהי כהשמע דברי השי"ת שהוא יהי' במדרגה גדולה כ"כ יותר מכל ישראל, אך האיש משה עניו מאוד וגו' לכן השיב להקב"ה שלא יהי' דבר זה בפרטות רק בתוך כלל ישראל, והוא פ' ויגד משה דברי העם וגו' כמו שהי' דברי העם נעשה ונשמע שלא הי' רוצים בפרטות רק בתוך כלל ישראל. כמו כן משה רבע"ה, לא הי' רוצה הגדולה בפרטות רק בתוך כלל ישראל. והבן :

תקבו) עוד שמעתי בשמו הק' שאמר בשם הה"ק הר"ר משה'לי וצללה' מקאצק כתיב למאור ולא כתיב למנחות (כפירשו פ' תצוה) בזמ"ל מען זאל זיין ציא שטויסין ציא לאכטין נישט מען זאל זיין ציא שטויסין ציא ריגין, והבן כי עמוק הוא :

תקבו) עוד שמעתי בשמו הק' זי"ע על מחז"ל. אלף נכנסין למקרא ואחד יוצא מהם למשנה, כו' לתלמוד אי"כ רמז נכנסין האלף. יכנסו הראוי למענה ולתלמוד. ואמר מזה מוכח שגם האלף צריכים כדי שעיין יצא אחד מהם לתלמוד. דבר זה הי' הה"ס

שיח שרפי קודש

ממ 71

לבסוף על מה שלא התפלל כהונן:
תקלה) עוד שמעתי בשמו הק' ערסחורל
יקרו לנשותייכו כי היכא
רתתעשרו, שיכבר לנשות שלו והוא
הברית קודש שיהי' שומר הברית. כי
היכא רתתעשרו ביראת שמים, כי זה
היפור, והבן:

תקלה) עוד שמעתי בשמו הקדוש זי"ע.
כתיב במלאכת המשכן
אצל בצלאק שהי' חושב מחשבות.
הפ' הוא שהי' חושב איות איש שנתן
הגדבה למשכן אם הי' איש צדיק.
עשה את נדבתו לדבר המקודש
ביותר דהיינו לארון. ולקדשי קדשים,
ולאיש פשוט עשה את נדבתו לדבר
הראוי לו ולזה צריך להיות חושב
מחשבות וחכמה גדולה. והבן:

תקלה) עוד שמעתי בשמו הקדוש.
משום זה התקינו חז"ל
שחייב אדם לכסומי בפוראי (מגילת
ז' ע"ב) דהובא מעשה מבעש"ט הקדוש
זי"ע. שהי' צדיק אחר שהי' נותנין
לו מן השמים כל משאלות לבו. והי'
יראים ממנו שיעשה כל דבר כרצונו
דהיינו שיבטל כל נזירות רעות חז"ל.
וינזור נזירות טובות, והשית יקים
אותם. וגזרו עליו מן השמים שהי'
שיכור כל ימיו, כמו כן בפורים
דכל הפושט יד נותנין לו. לכן יוכל
האדם לפעול כל משאלות לבו. לכן
חייבו חז"ל לאיש שבסומי בפוראי.
והבן:

תקלה) עוד שמעתי בשמו הקדוש.
מה שקילדו חז"ל למי
שאינו עומד בדיבורו, בעונש מי
שפרע מדור המבול. ודוד הפלגה
ומאנשי סדום ועמורה כו'. הא
באמת אין קנין בדיבור בלבד. וגם
בסדום מפני מה נענשו על הגזל
בפחות משה פרומה. דהא אין לו
דין ממון מהיית. והשיב בזה"ל נישט
קין מענשליקייט איז אזוי וויאז
נראבע

הי' תמי' בעיניכם מה שקראתי
את זו הרבנית בלשון חיבה (כי
השם פיינילי נראה בלשון חיבה)
רק כך שמה בלשון יחיד. ע"כ,
ומשיחות חולין של ת"ח ההי' הנ"ל.
הצריכים יסוד הי' דייקו גדולי
הרבנים כשיזדמן לפניהם נט אשה
הנקראת בשמה פיינילי הי' חוקרין
אם נקראת פייניל או פיינילי. כי
פייניל הוא לשון רבים. ופיינילי
הוא לשון יחיד. והבן כמה ליוהר
בדבריהם אף בשיחות חולין שלהם
הצריכים ליסוד גדול:

תקלה) עוד שמעתי בשמו הק'.
ע"פ מדבר שקר
תרחק שלא מצינו בכל התורה.
שהתורה בעצמה יעשה תרחקה
לעבירה, רק חדל עשו מיינות
והתרחקה. אך בשקר עשה התורה
בעצמה. תרחקה. וזהו מדבר שקר
תרחק. והבן:

תקלה) עוד שמעתי בשמו הק',
ע"פ כרע רבץ כארי'
(בראשית מט) דענין התחזקות. אף
שכרע רבץ. אף לאחר מעשה תמר
עדיין הי' עומד בתוקפו כארי שלא
רצה לעבור על דקדוק קל חז"ל
אע"פ שהי' יכול ליקח הערבון
מידה. והוא מדריגה גבוה מאוד.
דענין התחזקות שצריך אדם לחזק
א"ע (וואלי שמעתי זה בשם ההי' הק'
הרח"ה מאזעקסאנדרע זי"ע):
תקלה) פ"א אמר החי' הרי"מ זי"ע
מגור, לאחר שהתנצל לפניו
שיש לו מחשבות זרות בשעת התפלה.
אמר לו הפסוק אולם אדם תכלה דרכו
ועל ד' יועף לבו שמתרעבין על
שלא התפללו כהונן בלי מחשבות
זרות ר"ל ובאמת הן עצמם גורמים
לזה שהולכין קורם התפלה נכ' כ
בשמותים, וזהו איות אדם תספק
דרכו. כל היום ועל ד' יועף לבו.

שיה שרפי קורש

להמשיך עדה. ובא עמו גם הה"ק הררחה וצלה"ה מאלכסאנדער ודרך הה"ק הר"ר פישלי ז"ע ניתן שלום בידו מעוספת במספחת לכל איש. אך כשבא הה"ק הר"ר בונם ז"ע אליו נתן לו שלום בידו נלויה ואז קפץ גם תלמידו הה"ק הר"ר העניך ז"ע אצלו ונתן לו יד תיכף בעודה נלויה. אזי שאלו הה"ק הר"ר פישלי ז"ע מה זה. השיבו הה"ק הר"ר בונם ז"ע אני מקבץ באחריות שלי וגם שאל לה"ק הר"ר בונם ז"ע שאם ירצה לראות בעיניו יוכל לעשות לו טובה (כי אז הי' לה"ק הרבי ר' בונם ז"ע כאב עינים ר"ל) והשיבו הה"ק הר"ר בונם וצלה"ה מה שאני צריך אני רואה:

תקט) דרך הה"ק הר"ר ז"ע חנ"ל להתפלל מאוחר בסנין. והקפיד על מי שבא לביתו בעת התפלה אחר שטעם. והה"ק הר"ר בונם ז"ע צלה"ה התפלל בבית החסידים מפרשיפא. ועשה הה"ק הררחה ז"ע מאלכסאנדער קידוש ומעם אחר הקידוש. ואח"כ בא עם הה"ק הר"ר ז"ע לביהמ"ד והה"ק הר"ר ז"ע. וכשראה שמקפיד על מי שטעם. עד שלא הי' יכול להתפלל כדרכו, ועד יד זה הבין שיש אחר שטעם, יצא מביהמ"ד, אבל כשקראוהו לס"ת כהן. נכנס, והביט הה"ק הר"ר ז"ע. בפני הה"ק הרבי מאלכסאנדער ז"ע מראשו. לרגליו. ולהיפך מרגליו לראשו. ונפל עזיו יראה עד שאפ"י חלב שינק משרי אמו הוציא מאתו, והפני יינו כאלו התענה כמה ימים, ולאח"כ נשא בנו הרב החסיד המופלג כו' הר"ר יחיאל פישל ז"י ממאליניץ נכדת הר"ר ז"ע, (ע"כ מהה"ל

מסראצק שלימ"א):

שמעתי

נראבע עבירה ומי שאינו עומד בדיבורו או שנול סחבירו בפתות פחות משה פרומה עד שנול ממנו כל ממנו. זה אינו כנדר אנושי. לכן קיללו חז"ל באותו קדלה למי שאינו עומד בדיבורו. במי שפרע כו'. והכן:

ע"כ מהה"ק הר"ר ז"ע מגור: אמר המאסף. וזה אשר כתב אלי ש"ב הרה"נ וכו' הר' יוסף לעוונישטיין שליט"א האבד"ק מסראצק:

תקלו) הה"ק הר"ר פישלי וצלה"ה מסמריקוב הי' מתחלה תלמיד מובהק להר"ב גועם אלימלך ז"ע ולהרבי מלובלין ז"ע ועבודתו תמה כ"כ היתה. עד שנתפשט מכל תאוות העוה"ז. ובבואו מהרבי החל ללמוד ולא ננע באשתו. עד שבא הה"ק הר"ר זושא ז"ע לשם. ובאת אשת הה"ק הר"ר פישלי וצלה"ה אליו בקובלנה ושלה אחריו. ושאלו הלא זהו המצוה הראשונה בתורה או אמר בבהלה. אוי ששכחתי ותיכף הלך לביתו לעבודתו, והבין כמה גודל קדושתו ותמימותו:

תקלת) פ"א בלימודו ראה שאין ביכולתו ללמוד. וציוה לחפש בביתו ומצאו עכבר מת וכשהוציאוהו חזר ולמד. והבין הענין שלא הי' מקודם יכול ללמוד. ותלמידיו הי' הנאון מ"ק מ' משה אהרן וצלה"ה האבד"ק סמריקוב. קוטנא. וזעה"ק מהור"ר אברהם ז"ע האבד"ק משעכינאווי. ובעירו הי' זקן ערך קי"ד שנה עוסק בזכויות, שהי' לו ברכה מאתו אריכת ימים:

תקט) הה"ק הר"ר בונם ז"ע נסע להר"ר פישלי ז"ע מסמריקוב כהתחלת ימי נשיאותו

שיח שרפי קודש

זה נסמכו שבת אצל מועדות כמו שהקשה רש"י ז"ל מה ענין שבת אצל מועדות, מודיע לנו התורה. הנם שניתנה רשות לב"ד לעשות מועדות כדרושין אתם, הוא באופן שהם יודעים שגם אתם נצטוו בשבת. שהשכל אינו שלם. והבן:

תקמט) עוד שמעתי בשמו הק', עה"פ (תהלים קטו) השמים שמים דר' והארץ נתן לבני אדם, הפ', השמים שמים דר'. דהשמים הם שמים זענין דרך הימערלינג, והארץ נתן לבני אדם לעשות מהם שמים, ציא מאכין הימערלינג. והבן כי עמוק הוא:

תקמט) שמעתי שפ"א בא לפני הרה"ק וכו' חסיד אחד, וביקש ממנו להגיד לו חסידות. וסיפר לו הרה"ק מעשה שה'. שר' איוויק ר' יעקעל'ס חלם לו חלום כו' כבר המעשה הו' נזכר לעי'. כמו כן הנסיעה אצל הצדיק. להורע שנמצא אוצר בביתו ושם עיקר צריך האדם לחקור ולחפש עד שיר אדם מנעת. וינעתי ומצאתי תאמן (מנלה ד"ו :) והבן:

תקמט) עוד שמעתי בשמו הק'. שפ"א אמר בעת שהייתי יונגער מאן אצל הרה"ק וכו' הר"ר בונם מפרשיסחא זצ"ל האב איך מיר גיטייטשט (משליח) אני בינה לי נבורה. אז איך פר שמיא בין איך מיר שארף, והבן מאוד:

תקמט) עוד שמעתי בשמו הק'. עה"פ רצון יראוי יעשה. (תהלים קמה) פ". שהשית ברא ועשה את הרצון עצמו, אך צריך האדם שירצה את הרצון, מען ברוי ציא וועלן דעם רצון. והבן:

תקמט) עוד שמעתי בשמו הק'. בשעה שהאדם צומד בתורה

מהרה"ק וכו' הר"ר חנוך הענוך מאלעכסאנדר וצוקלה"ה זי"ע ועכ"א.

תקמט) שמעתי בשמו הק' שאמר. על הרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא זצ"ל. יש ג' פירושים. פ"א. הרה"ק וכו' רבי הר"מ מקאצק זצ"ל. ב". הרה"ק וכו' הרבי הר"מ מוגר זצ"ל. אין ווייטער, וא"ה. אולי הי' כוונתו על עצמו. אך לא רצה להגיד בפירוש או על שאר הצדיקים תלמידיו:

תקמט) שמעתי שפ"א עמד הרה"ק וכו' בבחמ"ד של הרה"ק הר"מ מוגר זצ"ל ודיבר צחות כדרכו בקודש כי מאוד הסתיר מעשיו מב"א קורם שה' רבי כידוע. והאנשים אשר לא היו מכירים אותו טוב. היו חושבים שאומר איוה סילי דבריחותא ופתחו פיהם בשחוק. והרה"ק הר"ר יחיאל מאיר זצ"ל מגאסמינין הי' אז בביהמ"ד וראה את המעשה והוא הי' מבין בדבר, ואמר לחסיד אחד העומד בביהמ"ד (כמדותה כי שאמר זה להרה"ק הר"ר וואלף מסטריקעו זצ"ל) על הרה"ק וכו' איך שהוא עומד ומתאבל על חרבן ירושלים. וכולם שוחקים, ועתה ראה כח הסתרת מעשיהם, והוי זהיר בנחלתן:

תקמט) עוד שמעתי בשמו הק'. כי בשמחה תצאו. (ישעי' נה) פ" עס השמחה. מה שהאדם הוא בשמחה יוכל לצאת מכל הצרות ועקתין בישין, והבן:

תקמט) עוד שמעתי בשמו הק'. עה"פ אלה מועדי ד' וגו' (בפ' אמור) דרשינן חז"ל (ר"ה דכ"ה) אל תקרא אותם אלא אהם דמועדות תלויין בב"ד. ואמר משום

בתורה

ישנים כו'. ואמר שהוא ענין ביטול הרגשה. שביטולו עצמן לנמרי להשיג, ופי' אל תגשו אל אשה היינו לשום עזר שבעוים. והבן כי דבריו עמוקים המה:

תקנה עוֹד שמעתי בשמו הק'. שפי'א בשבת פ' פרה,

סיפר הרה"ק את המעשה שהי' בשנים קדמוניות. אשר בישוף אחד נזר ואומר שרוצה לעמוד על הויכות עם היהודים. והכינו זמן על יום המונבל שיבא אחד בשליחות היהודים לעמוד עמו על הויכות. ואם היהודים ינצחו דמיו בראשו לעשות עמו כרצונם. ואם הבישוף ח"ו נוצח, יעשו עם היהודים כרצונו להרוג ולאבד ח"ו. ונזרו היהודים צום וכבי ומספר. ובא איש אחר פשוט מהמוני עם ואמר אל היהודים שאל ידאגו כלום. שהוא יעמוד על הויכות עם הבישוף. ובעזה"ש יהי' תשועה גדולה. והנה הבישוף הכין בימה. על זמן המונבל וקיבץ כל מלכים ושרים שיעמדו גם המה לשמוע הויכות ומי יזכה בדין, ויהי ביום המונבל והבישוף הי' עומד על הבימה וכמה אלפים עומדים סביבו לשמוע מי ינצח. ויבא האיש יהודי פשוט מהמוני עם. הג"ל ושאל שאלה להבישוף לאמר לו הפי' של איני יודע

והשיבו הבישוף איך וויים נישט, ויהי כהשמעם כל העומדים סביבו שהבישוף אומר בפה מלא איך וויים נישט דחפיהו מעל הבימה והרגוהו. כי הם לא היו יודעים שהפי' של איני יודע הוא איך וויים נישט ברשון אשכנז. רק שהי' סוברים ברעתם שהבישוף אומר איני יודע הפירוש. לכן הרגוהו ואח"כ הי' שואלים לאיש הג"ל וכי איך עלה על דעתך דבר כזה בדברים אנו לנצח את הבישוף. והשיב שהוא קרא בעברי דייטש

י"א

בתורה"ק יראה בעיניו כאילו השני מכתב מאכיו אשר הוא במרחקים ומאוד משתוקק לידע מהו נכתב בהמכתב. גם בכל עת כשיקרא באגרת הוא חשוב בעיניו כאילו רואה את אביו בעצמו. והבן.

תקנ עוֹד שמעתי כמדומה לי בשמו הק'. מה שאמרו חז"ל (שבת דק"ה.) אנכי נוטריקין אנא נפשי כתבית יהבית הפי' הוא. איך גיב מיד גישריבין, והבן כי עמוק הוא:

תקנא עוֹד שמעתי בשמו הק'. שפי'א התנצל חסיד אחד לפני הרה"ק, אשר אנשים אומרים עליו שהוא א פרימער, והוא אינו יודע מה זה החסרון. והשיבו הרה"ק כתיב (במשלי יב) אוהב מוסר אוהב דעת ושונא תוכחת בער. הפי' הוא כך. אוהב מוסר. מי שאוהב ליסר א"ע תמיד אוהב דעת, דעת הוא לשון התקשרות, לקשר א"ע להשיג, אבל שונא תוכחת בער. איז א פרימער, והבן:

תקנב עוֹד שמעתי בשמו הק'. על מאמר חז"ל (ע"ז ד"ה) לעולם יעשה אדם עצמו כשור לעזר כו', היינו שהם אינם משניחים כמה עשו עבודה רק כמה שעושים עתה, והבן:

תקננ עוֹד שמעתי בשמו הק'. על מאמר חז"ל (הובא בס' הישר דר"ת שער י"ג) דברים היוצאים מן הלב וכו' הפי'. ע"י שהלב מלא יוצאים הדברים מאליהם. כמו שאמרו חז"ל (מכשירין פ"א) מים היוצאים אינם בכי יתן. עם איבער ניים מן הלב אזי נכנסים ללב. והבן:

תקנד עוֹד שמעתי בשמו הק'. על מה ראיתא בחדש אצל קבלת התורה. שהיו ישראל

נעשה לו סם חיים, ואם לאו ח'ז' נעשה לו סם המות. והבן :

תקנח) עוֹד שמעתי בשמו הק'. דוה"ק (יתרו דפ"ב):

כתב תרי"ג מצות הם תרי"ג עטין מן תרי"ג מצות יוכל כל איש הישראלי לקבל עצה האחד לעבוד את השי"ת, ואמר, איך יקבל אדם עצה מן מצות החוקים שהם כנא טעם רק נזירות המקום ב"ה. אך שזהו עצה הנמורה, שגפילו מצות השכניות יהי' אצלו מן החוקים. ואל יחשוב עשיית המצוה הוא משום הבנת שכלו ודעתו. רק אפי' מצות השכליות יעשה מתחת נזירות השי"ת עליו. והבן מאוד :

תקנח) עוֹד שמעתי בשמו הק'. על מה שסמכו חז"ל

(פאה פ"א) ביקור חולים הכנסת כלה והלוית המת ומה להם להכניס הכנסת כלה בין ביקור חולים והלוית המת. ואמר. שאם יש לו לאדם חולת בתוך ביתו ח'ז', הוא סגולה ליתן לצדקה על הכנסת כלה, ומשום מצות הכנסת כלה ינצל מהלוית המת ב"ס. והבן :

תקס) עוֹד שמעתי בשמו הק'. על טאמר חז"ל (סוכה

דנ"ג) לאתר דמתבעי תמן טובילנא יתי'. אמר דמתבעי הוא לשון תפלה. ופי' לאתר דמתבעי להמקום אשר החולה צריך להיות שמה שיתפלל עליו שלי'י' מען זאל עם אויס בעהמין תמן טובילנא יתי', והבן :

תקסא) עוֹד שמעתי בשמו הק'. שלעולם צריך אדם

להיות בשמחה. אע"פ שאי אפשר להיות אמת להיות כמדינתו זו לעולם. אעפ"כ טוב מאוד להיות בשמחה תמיד. כי עצבות ודאי הוא שקר נמור, והבן :

עוד

וראה שכתב שם על איני יודע איך חיים נישט. ואם העברי דייטש לא ידע. בוראי הבישוק הזה טמא ומפומא לא ידע. ועל מעשה זו אמר הרה"ק דראינו שטן איני יודע בא ישועה גדולה לישראל. ופרה אדומה הוא ג"כ ענין סוד איני יודע ויכול כל אריא לבוא לירי ישועה ע"י ענין הג"ל, והבן כי עמוק הוא :

תקנו) עוֹד שמעתי בשמו הק', שסיפר בזה"ל. בעת שבאתי

בפעם ראשונה אצל רבי הרה"ק כו' הרר"מ מקאצק וצ"ל. וקרא אותי ואמר לי בא ואנוך דך מהו אחסיד. אחסיד פרענט זיך איבער פו

וואס, וכן מצינו בנפ' מאי טעמא. ובשעת השמיעה עור לא ידעתי מה

שאמר לי הרבי. אך לימים פ"א נטלתי הכלי לנטילת ידים לפני המעודה

כדרכי אז עלה דעתי מה שאמר לי הרבי ונתעוררו בי דבריו הקדושים.

והעסקתי מחשבותי מאוד להבין דברי קדשו, וחשבתי איזה תכלית

ומצוה נצטח מזה ולפני מי נעשה המצוה וכך הייתי עומד מתוך ענמק

מחשבתי לערך ב' שעות. בין איך גיוואר גיווארין סארין טובה השי"ת

האט גיטיען מיט אינץ שצונו על נטילת ידים. ואז ברכתי ברכה בא"י

אמיה אקב"ו על נטילת ידים. הלאו שעשיתי ברכה כוונ'ם היום כמאז.

ובעת הסיפור ה' עשה הג"ל ה' אז רבי ומנהל עדת ישראל ישורון בק"ק

אלכסאנדר. והבן כמה מאוד עמקו מחשבותיהם :

תקנו) עוֹד שמעתי בשמן הק'. מה שאמרו חז"ל (יומא

דע"ב:) וזה נעשה לו סם חיים לא וזה נעשה לו סם המות. הפ' לשון

וכה הוא לשון בהירות וז' השכל. אם אדם לומד בשכח זך ובטהרה

שיח שרפי קודש

102

וכו'. אמרינן במס' אבות פ"ו הל'סד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן וכו' והקשה לו הרה"ק מה דשון מכשרתו לשון כשרות השייך אצל בהמה ועוד הקשה לו אם כוונת התנא לומר שאחד מביא את חברו כפי הכתוב הסדר במשנה מקודם הוא צדיק ואח"כ מביא לידי חסידות. ואח"כ ישר ואח"כ נאמן. ואח"כ מרחקתו מן החטא. והרחקת חטא הוא לב סוף, הא בריתא דר' פנחס בן יאיר (ע"ז ד"כ:) מהפך הסדר באופן אחר וחשב יראת חטא מביא לידי חסידות. אך הפי' הוא כך כמו בהמה שיש לה סריכא ממעך ומשמש בה מעט מעט עד שהסיר את הסריכא והבהמה נשארה בכשרותה. כן ע"י תורה לשמה הסיר מעליו מעט מעט הזוהמא הרעה ונעשה חסיד ישר. א נלייכער חסיד. והבן:

תקסז) עורך שמעתי בשמו הק', המדות טובות שיש להאדם. הם ג"כ חסידות. והבן: תקסח) עורך שמעתי בשמו הק', על מה שאמרו חז"ל (סנהדרין דק"י:) אין מחויקין במחלוקת. אמר הפי' אל יחשוב שהוא מחלוקה. עד זאל עס נישט האלטין פרא מחלוקה. ומסירא יהי' שוים ביניהם והבן:

תקסט) עורך שמעתי בשמו הק'. שאמר בשם רבו הקדוש הרבי ר' בונם וצ"ל שהרה"ק וכו' הרבי מלובלין וצ"ל נעשה רבי בהפסוק הזה. זה עני' קרא ור'

תקסב) עורך שמעתי בשמו הק'. מה שאנו אומרים מלח לנו אבינו. ונזכר אבינו בברכה זו, אמר הפי' שאנחנו מבקשים שצריך אתה לסלוח כי אנחנו שלך הם. אך בין דער דיין. והבן:

תקסג) עורך שמעתי בשמו הק', על המדרש כי ביצחק יקרא לך ירע. יצחק אין כתיב כן אלא ביצחק בית יצחק תרין במי שהוא מורה בשני עולמות. (פ' וירא פ' ג"ז) ואמר. הא או"ה ג"כ מדברים תמיד שיש עוד עולם (כמו שאומרים בלשון פולאניא נא טאמטען שוועצען) אך החילוק הוא שהם אומרים שהעולמות מחולקים הם לשנים שאין שייכות זה לזה. אבל ישראל הם מורים ששני עולמות הם אחד. והבן מאוד *):

תקסד) עורך שמעתי בשמו הק'. עה"פ (פ' יתרו) וההר בוער באש עד לב השמים, אמר בזה"ל דער באריג האט אין זיין אריין גיברענגט מיט פייער. עד לב השמים ביז עס האט זיין נימאכט א הימעלדיג הארץ, והבן:

תקסה) עורך שמעתי בשמו הק', על מאמר חז"ל יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, (ר"ה דכ"ט:) אמר. שאם ר"ה חל בשבת הוא יום טוב. כי ר"ח הוא בחי' נפש. ויו"ט הוא בחי' רוח. ושבת הוא בחי' נשמה ואם ר"ה חל להיות בשבת אז באין הכל ביחד נר"ן. והבן: תקסו) עורך שמעתי שפי' ביקש ממנו חסיד אחד שיגיד לו חסידות. והשיבו הרה"ק

(*) נא"ה. אפשר להבין מעט דבריו הק' כפי מה שמעתי בשם דיוק אחד ואיני זוכר שמו. עה"פ עמוס ט' כונה שמים מעליותיו ואנודתו על ארץ ישראל, 'הפי' שצריך מלש אנודת אלה השמים עם הארץ להיות אחד. והבן: 11

שיח ערפי קודש

נב 103

מעורב השמרים עם היין. והבן כי עמוק הוא וכן אמר הרה"ק וכו' הררי"ם מנור זצ"ל דעינינו רואות בעת שנתערב השמרים עם היין ומעלה רתיחות והשמרים מתנבחים לעלות למעלה ולטה זאת ומה מועיל להם, אך הם מתנבחים לקלקל היין הטוב, והבן:

תקעו עור שמעתי בשמו הק'. אמרו חנ בעבותים, (תהלים קי"ח) אמר כמו החייט שתופר אם החוט אין לו קשר אין התפירה יכולה להתקיים. כמו כן צריך אדם לקשור ימי החג שעברו לעשות חיווק וקיום שלא יתפרד מעניו, והבן טאור:

תקעו עור שמעתי בשמו הק'. ליהודים היתה אורה וכו', ויקר (אסתר ח') וחז"ל (מנילה דט"ו:) אמר ויקר אלו תפילין ואמר הרה"ק וכו' שאלו הם תפילין של ר"ת שהם שתי היות להדרי. כי גוף האדם הוא שם הקודש והנשמה הוא נ"כ שם קודש ואז מחמת התשובה והתענית היו טבילים הגוף להנשמה והיו שתי היות להדרי, אך באופן שיהי' שמע מקורם ואחרי' קדש אז הם תפילין, והבן כי עמוק הוא:

תקעה עור שמעתי בשמו הק', עה"פ (פ' שמות) מי אנכי שאלך אל פרעה כו' שמשברב"ה הי' עניו מאוד ולא הי' רוצה לייך ואח"כ כשאמר לו הקב"ה כעם שנית השיב ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם. פי' שמשברב"ה אמר שבדורא אם אקך אליהם הם יאמרו די שבן של וזשי"ת. מה אומר אליהם, ומה לי עוד לאמר להם. והבן טאור. תקעו עור שמעתי בשמו הק'. עה"פ, (פ' ויחי)

בסודם אל תבא נפשי, אמר הפי' שעיקר

ודי שמע, (תהלים ל"ד) והרה"ק וכו' הר"ר בונם זצ"ל בעצמו נעשה רבי בפסוק זה (משלי ו') אמור לחכמה אחותי את. ובעת שאמר הרה"ק הר"ר בונם זצ"ל דברים הנ"ל אז נחין ולחש הרה"ק וכו' הר"ר מקאצק זצ"ל. להרה"ק וכו' הר"ר חנוך הענוך מאלעקסאנדר זצ"ל, שצריך אדם לצעוק ברחובות ובשווקים הפסוק הזה (תהלים מ"ה) שמעי בת וראי וכו'. ואז, יתאו המלך יפך, ואמר הרה"ק וכו'. שבוה הפסוק נעשה רבי הרה"ק וכו' הר"ר מ' מקאצק זצ"ל והבן:

תקעו עור שמעתי בשמו הק'. שעיקר כוונת היונים בימי השמונאים להעביר את ישראל מן מצות החוקים. כמ"ש להעבירם מעל חוקי רצונך. והבן:

תקעה עור שמעתי בשמו הק' לתרין הקושיא, מפני מה בחנוכה קבעו בהלל ובהודאה ובפורים משה ושמה, מעום שבפורים הי' גזירה על הריגות נפשות. ובהם הם כולם שוין כקטן בגדול, ומשה ושמה. הוא נ"כ שמחה דבר השוה לכל נפש. ובחנוכה הי' להעביר על דעתן ח"ו ולא הי' כולם מרגישים בשוה. רק לפי ערך דעתו של כל אורא הגדול לפי גדלו. והקטן לפי קטנו. לכן קבעו ג"כ בהלל ובהודאה לפי דעת של כל אורא מישראל כי מי שיש בו דעת יותר מהלל ומשבח יותר להשי"ת. והבן:

תקעו עור שמעתי בשמו הק'. יין המשומר לעתיד לבא, (ברכות דל"ד.) פי' המשומר מלשון שזרים. בזה"ל אפ גיהיוני= מער וויין, אם היין הם בלא שמרים אין היין מתקלקל. כן יהי' לעתיד לבא נקי בלי שום פסולת ולא יהי'

שיח שרפי קודש

הקב"ה מקבלו בתשובה שריטה לפניו ית"ש. אבל באם תיכף אחר החטא. יאמר חטאתי בלי שום חשבון הנפש כגיל אין זה תשובה, כמו כן הם אמרו הגנו ועלינו אל המקום בו כי חטאנו. והבן:

תקעו פ"א אמר הרה"ק זכ"ל לחסיד אחד מיוחס. הנה באמצע תוכחה (פ' בחקותי) כתיב וזכרתי בריתי יעקב ואת בריתי יצחק ואת בריתי אברהם אאכור. ואח"כ נכתב עוד דברי תוכחה. אך הרמז הוא. באם שאתה מיוחס. יותר קשה עליך למה לא. תעשה הטוב והישר לפני המקום. ותייב אתה ללקות אם לא תשמע בקול ד'. וזהו שהוזכר הגמר תוכחה אחרי זכירת זכות אבות אברהם יצחק יעקב. והבן:

תקפ' שמעתי בשמו בפ' בחקותי והשיג לכן ר"ש היינו את השם שרפי והשנה בעבודתו ית"ש את בציר ע"י הכנעה כמ"ש (ישעיה נ"ז) אשכון ואת דכא (ועי' סוטה ד"ה). ובצור ישיג את זרע ע"ד שאמרו באבות (פ"ג מ"א) מאין באת וכו'.

ע"כ שמעתי בשם הרה"ק הר"ר חנוך העמוד זצלה"ה מאלכסאנדר זי"ע ועכ"א:

תקפא) עז"ש בשם הרה"ק הר"ר חנ"ה זי"ע מאלכסאנדר עה"פ תחת אשר לא עבדת את ד"א בשמחה (דברים כח) אמר כל התוכחה הוא מונח תחת האיש אשר לא עבד בשמחה. כי אם ה' בשמחה אין עליו התוכחה. והבן:

תקפב) עז"ש בזמירות ליל שבת. משוך חסדך בו קנא ונוקם להבין השייכות קנא ונוקם בזה דהנה חסדו ית' מלאה הארץ. ורק סחפרון המקבל מצד מסכים הסברילים. ועי' אנו מזכירים קנא ונוקם

שציקר הבקשה ה' ליעקב אבינו שא יזכיר שמו במחלוקתם של קרח. אפי' אם שיהי' כוונתם עפ"י מוד שצדק אתם. אעפ"כ לא יזכיר שמו כיון שהפשוט הוא לחלוק על משה רבנו. והבן:

תקעו) עוד שמעתי בשמו הק'. הגלות היותר גדול אשר ה' לישראל במצרים וואהם ויזא האבין שוין ניקענס אלץ פר געמין. וז"ש (פ' וארא) הסוציא אתכם מתחת סבלות מצרים הסבלנות שה' להם במצרים. והבן:

תקעו) עוד שמעתי בשמו הק'. עה"פ (כפ' שרח) הגנו וענינו. אל המקום אשר אמר ד' כי חטאנו. והקשה א"כ עשו תשובה באמרם כי חטאנו. אך הנה אמרו חז"ל (ירושלמי מכות פ"ב הל"ו) במדרש שאנו לחכמה נפש החוטאת מה יעשה אמרה רשעים תרדוף רעה. לנביאים אמרו נפש חוטאת תמית. לתורה אמרה תביא קרבן ותכפר. להקב"ה אמר יעשה תשובה. הפי' הוא שאלו לחכמה. אם אדם חטא ויחשוב בדעתו ובחכמתו כמה נודל חטאו שמרד בהקב"ה. ונפשו מרה לו מאוד ואין רואה שום עצה עבדו רק נפש החוטאת תמית. ואח"כ כשרואה שאין לו עצה יקח א"ע למוסר תורה וימצא לו עצה להביא קרבן וכפר. אבל עוד כוה"ז אין זה עצה עבדו כי קרבן הוא דוקא בזמן שבהמ"ק קיים. ועוד נפשו מרה לו. עד ששואל להקב"ה בעצמו ויתן לו עצה לעשות תשובה ויתחרט על מה שעבר ויקבל על להבא לעשות הטוב והישר. ויאמר חטאתי עם חרטה א"כ התשובה שנתן לו השי"ת עצה. הוא דוקא לאחר שעבר עליו כל המרידות הגל אשר כמעט שאין לו שום עצה. אז

שיח שרפי קדש

בעולם ע"י כשרון מעשינו וכל מי שיסתכל עלינו ויראה אותנו יתן שבח והודי' להש"ת על אשר יש לו עם קדוש ונכבד כזה בכשרון מעשיהם ע"ד שכתב כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברך ד' וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו מכם. והפסוק כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים. כן שמעתי בקצת תוספות ביאור:

תקפו שמעתי שפ"א אבל הה"ק הרה"ח ז"ע

מאלכסאנדר סעודת סיום מסכת. עם החסידים בתשעה ימים לשמן ר"ח אב עד ט"ב. ואמר בזה"ל. בהימים קדמונים כשכאו הימים האלו הי' הבעה"ב ברונו ששרף את הביהמ"ק ואין לנו ביהמ"ק להקריב קרבנות חובותינו ובעצבות. אבל בעת החסידים אוכלים סעודות, שאומרים ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ויהי'. שהי' ביהמ"ק, ויש ביהמ"ק, ויהי' ביהמ"ק, ויספר איך לאחר שהשליך האשמראי שלמה המע"ה מעל הכסא, והי' בא לאיזה כפר. ואמר שהוא שלמה המלך. וכשמעו בעל הכפר. שהוא שלמה המלך ויאסוף כל בני הכפר וסביבים. ויזכרו שור ומריא, וכל מיני מערנים וכבודו. ויהי כי הסבו לאכל. וקרא בעל הכפר לבני ביתו. ויספר להם גדולת שהמע"ה. וירידתו, ואמר להם ראו מה יוכל לבוא על אדם. וראו מהצער שבא על האדם הזה שמהע"ה ויהי כי שמע שהמע"ה דברי בעל הכפר נמס לבו מרוב צער בזכרו ימי העל'י. וכל הכבוד והגדולה שהי' לו מאז. ועתה נפל מאינרא רמה. ומרוב צער לא הי' יכול לאכול אף שהכינו לפניו כל מיני מעדנים. ואח"כ בא לעיר אחת ופגע בחסיד אחר ושמו עמו כשמעו שהוא שלמה המע"ה. וניחם את נפשו שכל יראנ כלום

שהיה

זקוק כי יכלו אלה וכמו בע"ז כתיב קנא וממילא יהי' נרנשים החסידים לכל. והבן:

תקפו עו"ש בשמו הק'. עה"פ סחה תסחה את זכר עמלק. לא תשכח. ומשמע שצריך לזכור תמיד אבל מה נעשה שנשכח. ואמר כך. הנה באמת השכחה תולה באדם. משום ששכחה באה מצד נאות כדכתיב ורם לבבך ושכחת. גמצא ששכחה תולה באדם. וזה אמר הפסוק סחה תסחה את זכר עמלק שהוא בנימטריא, רמ' אז לא תשכח בוודאי, והבן:

תקפו מ"כ בשמו הקדוש ז"ע על פירש"י פ' תולדות יעקב ועשו האמורים בפרשה. וקשה מה בא זה ללמדנו. ואמר, כי הרמב"ן ז"ל הקשה על לאו דלא תחמור איך שייך לאו על חמדת הלב ותירץ כי אנכי ד"א כתב קודם לכל הלאווין לכן אף החמדה שבלב נתבטל. כן תולדות יצחק בן אברהם יעקב קודם ועשו. עשו יהי' בטל אצל יעקב הן בבכורה והן בכרחה. (ע"כ מ"כ): **תקפה עו"ש בשמו הק' ז"ע.** על הזמירות האר"י ז"ל

וש"ק שחרית דעמר פתורא כו' אמר בזה"ל דעמר פתורא ברזא יקירא עמיקא וממירא ולא מילתא אושא דאס איז נישט קיין **דורס** זאכין, נאחר ואיין מליא יהת **דקיעיא**, ציא זאנין א ווארט עם זאל ניין אין הימל אריין דאס איז א זאך, וכמדותה ששמעתי סוף המאמר הראה היה שמשא, דאס מיט שאנין:

תקפו כתב לי ש"ב הרה"ג הר"ג שליט"א האבד"ק קאלביעל בשמו הק'. וידע כל פעול בי אתה פעלתו. היינו ע"ד כח הפועל בנפער. וזה הוא ברך כו' שבראנו לזכורנו. היינו שיתרבה כבוד שמים

מאלכסאנדר וצללה'ה כי ידוע רכ"ט שנראה אל אברהם דבר אנו וכאן לא דיבר עמו כלום. לכן פירש'י לבקר את החולה. ואי' בנדרים שאסור לדבר עם החולה שם יכבר חליו. אבל אכתי קשה היא איתא בש"ס שער יעקב לא הוה חולשא לכן אמר רחב"ת יום שלישי למיתתו ה' והי' חולה מחמת מילה:

תקצא) במגילת אסתר. ומדרכי ידע כו'. פירש'י בעל החלום אמר לו כן. וקשה מנא לי' לרש"י זאת דלמא נביאח היתח לו, פי' הרה"ק הרה"ה"נ מאלכסאנדר וצללה'ה דאיתא במדרש וסרדכי ידע את כל כו'. וזה כתב חב"ב כו' למנו כי מרדכי ידע וראה הנזירה והקץ מהנזירה שהסן יהי' בתחתונה. וקשה כיון שידע הכל למת נזר צום ומספר. לזה פירש'י בעל החלום אמר לו וסבר מרדכי אין חלום בלא דברים בטלים כדאיתא בש"ס וסבר שהנזירה אמת כה"פ ראה. אבל הקץ שישאל יהי' עת העליזנה הוא דבר בטל ע"כ נזר צום. וזאת תירץ רש"י ז"ל בלשונו הקדוש וי"ע:

תקצב) שמעתי בשם הרה"ק הרה"ה"נ מאלכסאנדר וצללה'ה. אמר שימי הספירה ניספ' לב מוב' ועד לי"ג בעומר הוא לי"ב והלילה הוא מו"ב. ואדם יכול לראות אז שיהי' טוב לדי' וטוב לבריות. והבן (ע"כ מ"כ):

תקצג) עוד שמעתי בשמו הק' זי"ע (כ"פ) נשא) נפתלי

אחירע בן עינן. אמר מה שהי' נפתלי לבסוף אחר כל הנשיאים. משום שהי' בן עינן שהי' נוהג טובת עין להנשיאים הקדומים לו. להקריב קורם לו. אף שהוא יהי' לבסוף והבן ער

שהי' שלמה המלך ויהי' שלמה המלך. אף שרפי שעה ירד מנדולתו אבל עוד יסלך כבראשונה. ושסחו יחדיו מאוד. ויבקש ממנו לסעוד עמו בסעודה קטנה שיש לו. כי גם הוא איש עני. אך מה שיש לו יאכלו יחדיו וישבעו. והתי' את נפשו בדברים טובים ונחתמים יותר מכל מעדני עולם. ועי' אמר שהמע"ה טוב פת חריכה ושלוח בת (משלי יז) וזה הוא נ"ב הענין הנ"ל, והבן: **תקפח) עוד שמעתי בשמו הק'.** מה שלא נמצא מה נעשה מהגרים שנתיירו בימי אברהם אע"ה מחמת שלאחר מיתת אאע"ה לא רצו לדבק אצל יצחק אבינו. כי לא הורגלו בזה הסדה פחד יצחק. שאצל אאע"ה ראו הצדקה והנמ"ח והכנסת אורחים וכדומה מרת החסד. ויצחק אבינו הי' נודר אחרת. ואמרו משמת אאע"ה עוד לא נמצא שום רבי עבורם. ללמוד אותם. ומשום זה חזרו למורם. והבן: *

תקפט) עוד שמעתי בשם הרה"ק הנ"ל. עה"פ ויגש אליו יהודה. דיבר הרה"ק זי"ע. מקורב בענין עמוק אסור להטיל קנאו במעודה. וסיים קנא"ה הוא ר"ח קר"ח נח"ש אופ"ה הסין שכולם התחילו באף ולא עלתה להם לטובה. וזהו מי' ויגש אליו יהודה שיהודה הי' נגיש אצל עצמו ויתפלל אל הש"ת וזהו בי' אדוני שאל יחר אמך בעבדך שהשי"ת אל יחר האף ביהודה. כי כסוך כפרעה פרעה הוא לשון התנלות שיהי' בנגלה כנסתר והבן:

תקצ) מ"ב (פ' וירא). וירא אליי ד' באונוי ממרא. ופירש'י ז"ל לבקר את החולה ארחב"ת יום ג' למיתתו הי'. וקשה מנ"ל לרש"י את כ"ז שמעתי בשם הרה"ק הרה"ה"נ

* פי' ילעזר נאלי על נפשו כנ"ל * * פי' פ' כ"ט.

חה"ג מאלכסאנדר זי"ע. מה שפירש האבן העזרא על לאו דלא תחמוד דהקשו איך שייך לאו על התמדת הלב. ואמר, וכי יעלה על דעת הכפרי ליקח את בת מלך כמו כן צריך שלא יעלו על לב האדם התמדה, ואמר הה"ק הנ"ל שנוכל להבין ג"כ איפכא איך יעלה על דעת בת מלך ליקח את הכפרי והבן:

תקצו) עורך שמעתי בשמו הק' זי"ע, על מחול' האי עלמא כבי הילולא דמיא. אמר משל לאחר שבא מעיר קטנה לעיר ווארשא. ושמע בבית הקרוב לביתו. קול מצהלות חתנים מחופתם. וחשב אולי בעה"ב א' עשה נישואין לבנו וביום השני ג"כ שמע כזאת וכן בכל יום ויום. ושאל מה זה. וכי יש רבעה"ב הזה חרבה בנים כמספר ימי השנה שעושה נישואין בכל יום. ושחקו עליו. שאין השמחת נישואין לבעה"ב אחד כל הימים. עם רוב בניו. רק הבית הזה הוא בית חתונה. וכל מי שיעש' נישואין לבנו שוכר הבית חתונה ומרקד שמה בעה"ב א' משמח ומרקד היום. ובעה"ב השני ביום סחר. ואין כל השמחה לאיש אחד. וזהו פי' כבי הילולא דמיא (א חתונה שטוב) שהעוה"ז. הוא בית הילולא לכל העולם אך זה מרקד היום והשני למחר. ולא איש אחד מרקד תמיד. והבן כי הוא מוסר גדול:

תקצו) עורך שמעתי בשמו הק' זי"ע. עתה' ויענו כל העם יחדיו (שמות יט) כמו שאומרים העולם בעת שמצא אחד מציאה והאנשים העומדים אצלו ורוצים לזכות ג"כ להיות שותפים בהמציאה. אומרים לו יחדיו. שיהי' להם חלק כמו כן ה' חושקים כלום לתתוה"ק ויענו יחדיו. והבן:

תרה"ק

תקצו) עורך שיעתי שפי' עלה ער דעת שני אנשי בליעל ליסע להח"ק זי"ע לירע סמה להתלוצץ ויבואו שמה וקיבלו שלום, וכל העת שהיו שמה ראו הרבה דברים אשר אין דעתם הסווהם סובלתן. דרך הקודש של הה"ק מאלכסאנדר זי"ע, והי' כל דבר לשחק בעיניהם ויהי כשהי' רוצים ליסע לזרעם בלי פרידת שום מהה"ק זי"ע. אמר אחר לחכירו גבואה גם הפעם הזה לקבל פרידת שלום קודם נסיעתנו לזרעינו. וגדע יותר להתלוצץ. אך הה"ק זי"ע הרגיש בדבר, ויהי כבואם פנימה שאל אותם הה"ק זי"ע אם יודעים פי' החושם, ואף שהי' בלבם לשחק מה זה שואל אותם הה"ק. כי אף פי' הנגי' יודעים. אעת"ב השיבו שיודעים. ואז הי' שואל אותם הה"ק זי"ע מה אתם פי' הפסוק. לא תערו במעלות על מזבחי כו' (פ' משפטים) ואומרים לו פי' המשוט. והוא הקדוש השיב להם שפי' הפסוק כך הוא לא תעלו במעלות כמו תמפלע מעל. בזה"ל עמין זאלט גישט פערטשין, על מזבחי' על הצדיק הנקרא מזבח, אשר לא תגלה ערותך עלי. כרי ער זאל גישט אויס זאנן דיין שאנר, ואח"כ הי' מנלה להם את עונותיהם שעשו מנעוריהם ועד עתה והחזיר להם בתשובה שלימה:

תקצו) ער"ש פי' הזכיר הה"ק מאלכסאנדר זי"ע אמ"ע לפני תה"ק הר"ר בונם זי"ע שאינו בבריאות ואין לו חשק לאכילה. והשיב. בזה"ל. הגה עין ד' אז יראיו כו' ולחיותם ברעב. להחיות אותם להיות רעב. וכמו כן שמעתי בשם הה"ק הר"ר זי"ע. ברעב זנתני. שנתני להיות רעב, והבן: תקצו) ער"ש בשם תה"ק הר"ר

שיח שרפי קודש

וכו' לנפש לא יסמא בעמיו. עפ"י אגרת הרמב"ם אהרן הוא הלב וכו' ופרעה ומצרים היא יצהיר וחילותיו. וזהו פ"י הכתוב אמור אל הכהנים היינו העובדי ד', בני אהרן שעיקר הוא הלב ואמרת אליהם. לנפש לא יסמא בעמיו, שלא ילכלך הנפש. בעמיו מיט אוס נילאשינקיים. לשון נחלים עוסמות. והבן:

תרד) עורך בשמו הק' על מחול' אי ספרא לא סיפא. פ"י ספרא לשון סיפא לא ספרא. פ"י ספרא לשון אור. מלשון ספיר, וסיפא הוא לשון סוף. וזהו פירושו. אם יש לאדם אור בעבודת השיר' לאוסיפא אין לעבודת הזה סוף. ומוסף והולך בעבודת השיר'. ואם סיפא. היינו אם יש סוף לעבודת שאין לו קיום, כאו ספרא. הוא משום שלא הי' לו אור בעבודת ה' והבן:

תרד) פ"א אמר הח"ק הג"ל לחסיד אחד. בזה"ל כל מלאך אומר כי לעולם חסדו והמלאך נברא רק בשביל זה לומר דבר זה, דהיינו מלאך א' אומר תמיד בלי הפסק לעושה השמים בתבונה כל"ח ומלאך א' אומר תמיד ולעונ מלך הבשן כל"ח. ואין לו רשות לומר פסוק אחר. כי לא נברא רק על זה. לשבח לאדון הכל בפסוק זה, מכש"כ אנתנו בני ישראל שיש לנו רשות לומר כולם עאכ"כ צריכין איי לשמנת בד'. והבן.

מעשה נוראה אשר סיפר

הח"ק וכו' הרה"ה

מאלכסאנדר וצללה"ה:

תרד) איש אחד הי' במדינת ליטא, כל ימיו בעשירות. ונתהפך עליו הגלגל ונשאר בעירום ובחוסר כל. וחשב עצות לחיות את

הרה"ק הג"ל. אמר בשם הה"ק הר"ד אלימלך זי"ע

מליוענמק שכל מה שיחשוב האדם שהוא איש נחות. לידע בנפשו שהוא מאה פעמים יותר סוה. וא"ה. זה הוא גדלות הצדיקים שיחשבו גם על עצמם ח"ו ויעשו תשובה אף שהוא קודם הנחמא כמו שאמרו על הח"ק בעל גועם אלימלך זי"ע שעשה תשובה על סה שהי' מצער את אמו בעת שהיה יונק שדי אמו. והבן:

תקצו) עורך שמעתי בשמו הק' וחננו מאתך דעת. שאנו מתפללין שתתנו שנידע שהרעה הוא מאתך. והבן:
תר) עורך שמעתי בשם הח"ק הרה"ה זי"ע

מאלכסאנדר ענין קריעת ים סוף. לפי שאיתא במדרש שהים הי' מוען לפני משה רבעיה אני גדול ממך שאתה נבראת בששי. ואני בשלישי. משום זה כשראתה הבורא ית"ש שיש להם קצת התנשאות על שמרעה. לכך מוכרח להתבקע שבטל חיותו, ע"כ:

תרא) עורך שמעתי בשמו הק' עה"מ ושחמ אותנו על ירך המזבח צפונה לפני ד' שאנו אומרים קודם התפלה. היינו שצריך לשחמ היצהיר בנ' דברים. א'. הוא ירך היינו תאות זנות. ב'. מזבח הוא תאות אכילה. שאכילה במקום קרבן ושלחן במקום המזבח כידוע. ג. צפונה הוא תאוות ממון כמחול' דערוזה להעשיר יצמין לפני ד' פ"י קודם התפלה:

תרב) עורך בשמו הק' שענין חרפה הוא כמו חרם אנוש, פ"י אויס קריצען. שצריך ננקות היטב הרע שבו, והבן:

תרנ) עורך שמעתי בשמו הק'. על הפסוק אמור אל הכהנים

ושמלה מה נאכל מעתה. צא וראה איזה פרנסה לתחיות את נפשינו. ונחי' ולא נמות ויהי כאשר שמע את דברי' הלך תיכף וסיפר דברים אלו לפני הה"ק הרבי ר' בער זצ"ל. והשיב לו אין ראנה עליך ואתה שוב לביהמ"ד על התורה ועבודה. ויהי היום עשי' בא אליו הנבאי לביהמ"ד ונתן לו שני זהר' בפקודת הה"ק הרבי ר' בער זצ"ל לצורך ביתו. ויבא ר' עזריאל לביתו. ונתן לאשתו את השני והזכיר והיתת מסתפקת בצמאום. כמ"כ בכל שבוע ויהי כי ארכו הימים ופעם בא ר' עזריאל לביתו. ונתן לה הב' זהו' נתנה עליו בקורת הלא השני זהו' מצער הוא כי בכל פעם הי' נצרך יותר ופח' יהי' התכלית. הלך עוד הפעם וסיפר לפני הרה"ק הרבי ר' בער זצ"ל ואמר לו ג"כ בלשון הגיל שוב לביהמ"ד כמקדם על התורה ועבודה. ויהי ביום ועשי' בא אליו הנבאי ונתן לו ארבעה זהו' בפקודת הה"ק הרבי ר' בער זצ"ל. והלך לביתו. ונתן לאשתו. ויהי כי התחילה לעשות עמו מענות כמקדם שאין מסתפקת בכך והלך וסיפר לפני הה"ק הרבי ר' בער זצ"ל והשיב לו ג"כ כנ"ל זהו' מוסף ותולד לו עוד שני זהו'. ונתן לו הנבאי בכל עשי' ששה זהו'. ויהי כי חלפו ועברו עוד זמן היתת אשתו מצערת אותו אשר אינה מסתפקת בהששה זהו'. והלך וסיפר לפני הה"ק הרבי ר' בער זצ"ל וניכ' השיב לו כנ"ל. והנבאי הביא לו בכל עשי' שמונה זהו'. ויהי היום אשר ר' עזריאל הי' לו בנים ובנות גדולים וקטנים ובעל ממופל ובעל הוצאה פ"א בא ר' עזריאל לביתו, אמרה לו אשתו. עזריאל, מה יהי' התכלית שאתה רואה בעיניך אשר לא די לנו השמונה זהו' כי

הוצאת

את נפשו ונפש בניו וכני ביתו. ונתיישב בדעתו. ליסע לעיר לאדו אשר שם הי' לו משפחתו. עשירים. אולי הם יהי' בעזרתי לתמכו ולסעדו לעמוד אותו על רגליו, ויבא עירה לאדו וחזר על משפחתו אולי ירתמו עליו. ולבסוף כאשר בא כן יק' ולא הועיל פ"ום ולא השניחו עליו. והי' תולך סאר בענג'ם בדאבון לבו, אשר עינה בדרך כחו זה זמן רב עד אשר בא שמה. ולבסוף יק' בפחי נפש. והי' תולך אנה ואנה. וגורמן לפניו ליק' לבית החסידים דהרה"ק מאלכסאנדר זצ"ל והי' רואה שם אנשים חסידים יראי השם אנשי צורה. וימצאו אלה האנשים חן בעיניו. ושאל אותם לאיזה רבי הם גוסעים. ויאמרו לדהרה"ק מאלכסאנדר. ועיר אלכסאנדר הוא סמוך ללאדו ויהי כי שמע כן. נשא רגליו לעיר אלכסאנדר וכתב קוויטל כנהוג. וכתב בו כל אשר קרהו בדרך זה. ומאוד סר לו. וביקש להתפלל עבורו שהשית ירחם עליו והלך לקודש פנימה עם הקוויטל ונתן לדהרה"ק והביט הרה"ק היטב בהקוויטל. פעם הביט בהקוויטל. ופעם הביט בפני האיש כן זה כמה פעמים כדרכו בקודש. ולא השיב לו כחזק על זה, אף הי' אז בקודש פנימה איזה חסידים מקורבים אליו הרה"ק סיפר להם מעשה זה האיש הנ"ל ג"כ שמע את המעשה זו. הנה אצל הה"ק הרבי ר' בער זצ"ל מסעוריש הי' אברך אחד אשר ישב בביהמ"ד על התורה ועבודה יומם וזילה ור' עזריאל שמו. אשר לא פסק פומא מנירסא ועבודה זו תפלה ור' עזריאל הי' חביב אצל הרה"ק הרבי ר' בער זצ"ל. פ"א כאשר בא לביתו היתה מיללת עליו אשתו מה יהי' התכלית אשר אין לנו לחם

שיח שרפי קודש

הוצאה מרובה וזיחה מילת עליו בקולה. והלך וסיפר ג'כ לפני ההיך הרבי ר' בער וצ'ל והרהיך השיב לו ג'כ כנ"ל. ויהי ביום עש"ק. בא הנבאי ופיתח לו על ששה זהו. ושאל אותו מה היום מיומים. והשיב לו הנבאי אני איני יודע כלום רק כך צוה לי רבינו. ור' עזריאל הקץ לביתו והשליך את הששה והו' והלך תיכף לביהמ"ד כמקדמ על התורה ועבודה. והשב בדעתו אולי מקרה הוא ובש"ק הבא יוסף לו. ויהי כי בא עש"ק השני בא הנבאי אצלו לביהמ"ד ונתן לו רק ארבעה והלך לביתו והשליך את הארבעה והו' וחזר לביהמ"ד וחשב ג'כ אולי מקרה הוא. אך ה' כן בכל עש"ק פנת ונהלך לו עד שבסוף לא נתן לו כלום ואז הו' הקץ קודש פנימה לשאול להי"ק הרבי ר' בער וצ'ל מה זה ועל מה זה לא נתן לו הסיפוק שבכל שבוע ושבוע והשיב לו ההיך הרבי ר' בער וצ'ל מה אתה סומך עלי ומזל אתה וכל ביתך עלי. תעשה רק איזה מסחר שיה' בזה"ל בארץ מיט קאשע. והקץ לביתו וסיפר לאשתו שהרבי לא יתן לו יותר מכאן ונהגה כלום וצוה לו לעשות מסחר מן קאשע. לכן יעבור לנו את השבת הזה ובכל מה דאפשר יספיק לנו. ואחר ש"ק נחשוב עצה על מעט קאשע לסחור. ויהי אחר ש"ק ור' עזריאל קיבץ כל כליו וחפציו ובדק בחורין ובסדקין כל מה שנמצא אצלו ומכר כל חפציו. וקבה בעדם א מערפל קאשע ואשתו לקחה הקאשע ועמדה בין הפותרים שבשוק על ספסל כמנהגו. אך השאר פותרים ה' להם כל המינים וזריכה פתורות. והוא לא הו' לה רק מעט קאשע. ועומדת ביניהם אולי ירדע עלי' השי"ת וישלח לה קנינים

שהיה

להם נ"כ המסחר הזה והאדון הדוכוס קנה כל מה שצריך לביתו על המלכודים ויהי עלי' לסוחר יותר וצורה את בעלה לעזור לה עוד שתי שעות. עד שבסוף, ה' אנוד במסחר כל היום עד שנשאר לו מעט פנאי לערך שתי שעות להיות יושב בביהמ"ד ולא יותר ור' עזריאל ה' חשוב מאוד אצל האדון הדוכוס אפילו הסוחרים אשר באו עם התכשיטין למכור לו. לא רצה לקנות רק מה שר' עזריאל יברר לפני תכשיטין אשר צריך להאדון ויהי היום אשר ה' ראש הדוכוס שתי נזמים עם אבנים טובים יקרים וחשובים מאוד, ונאבד אחד מהאבנים טובים אשר בתוך הנזמים. ובקשו בין הסוחרים אבנים טובים אולי יש להם אבן טוב שזה להאבד טוב הנשאר. ולא מצאו והסוחרים אמרו שלא יוכל להשיג אבן טוב כזה רק במדינה רחוקה הנקוב להם בשם וחשב האדון עצה איך להשיג את האבן טוב כזה. ונשאר בדעתו לשלוח את ר' עזריאל לאותו מקום להביא לו את האבן טובה. ושלה אחרי ר' עזריאל ואמר לו שמוכרת הוא בעצמו ליסע לאותו מקום להביא לו האבן טובה. ומאוד ה' מר דר' עזריאל ליסע למרחקים וגבול זה זמן רב מן התורה ועבודה אשר עוד נשאר בידו זה זמן מועט. ועתה יהי' מוכרת גם זה לבטל. אך לא ה' יכול להתירם כנגדו כי מלפנים ה' אדון כזה תקיף כמו מלך כל מה שה' רוצה ה' עושה על המקום אשר היה מושל שם בין הדתות בין להמית או לתופסו במאסר ויראו כל העיר סמנו. וה' מוכרת לשמוע לו. והאדון אמר לו שלא לידאנ על מה שצריך לביתו מעות

שה' רוצים להכיר ולראות את אשת ר' עזריאל ויבואו העירה ויעמדו לפני אשת ר' עזריאל ושאלו על בעלה אי' הוא אמרה שהוא יושב בביהמ"ד וצו ששלח אחריו שהם רוצים להכיר אותו נ"כ. ושלחה אחריו לביהמ"ד ויבא לביתו וצויה אותם הדוכוס שישכרו איזה חנות ושם יוכלו למכור את הסחורה בעצמה ואינה צריכה לעמוד בשוק כי הוא לא יקנה במקום אחר רק ממנה. וכן ה' עושים שה' שוכרים חנות וה' להם כל מיני מאכלים למכור ויהי לימים אשר המו"מ ה' הלך וגדל. וה' קשה לסבול עול המו"מ על אשתו כבדה. היתה פוענת אליו אשתו ראה שעול קשה עלי לבדי לסבול הכל. ואיכה אשא לבדי, ואתה יושב כל היום בביהמ"ד תקח לך פנאי רק על שתי שעות ביום לעמוד עמי לעזור לי מעט, וטוב תורה עם דרך ארץ ונתפתה לרבדי' וכן עשה שבכל יום ה' עומד עמה בחנות שתי שעות, ויהי רקן הימים צויה עליהם האדון הדוכוס אשר יעשו להם מסחר עם כל מיני סחורות על מלבושים נ"כ כי הוא רוצה לקנות על מלבושים נ"כ מהם ועל מעות אין להם דאנו כי הוא יתן להם כל מה שיצרכו להם על המסחר והוא יפרע מהם מעט מעט כל מה שצריך לו. וכלום חסר בבית השר הדוכוס מעות. וכן ה' עושים כאשר צוים. ויהי המסחר מוסף והולך ולא היתה יכולה לעשות עצה לבדה ובעלה לא ה' לה לעזור רק מעט כשתי שעות ביום, עשתה עמו עוד מענות שיעזור לה עוד שתי שעות ס"ה ארבעה שעות ביום. וישמע לעצתה. ויהי לתקופת הימים צויה האדון שיעשו להם מסחר נוסף על הגיל בסחורות על המלבושים בגדי שש וארגמן. ובגדי משי, ועשו

שיח שרפי קודש

כל היום והלילה. ועתה הוא מוכרח ליסע דרך רחוק כזה ועינה בדרך כמו בלי תורה ועבודה והי' הונך מאוד בדאבון לבו. מה ראה על ככה ומה הגיע אליו. כמעט יצא מן הכלים והי' הולך וחוזר במקום הזה במוחות גדולות עד בא עת הספינה ליסע לדרבה והתחילו הספנים להקיע בשורר וכולם הלכו להכין על הנסיעה, והוא סחט עומק מחשבתו לא שמע לקול שיפור ובכל ג' פעמים לא שמע כלום. והתיבה עם האדומים הי' על הספינה. ונסע הספינה לדרבה, והא נשאר שמה, ויהי כי עבר עליו זה זמן וראה כי הספינה איננו ונשאר בעירום ובחוסר כל כי לא היה שמה שום דבר. לאכול ולשתות וגם התיבה עם האדומים לא הי' לו ובביתו לא הי' חסר כלום ואוכלים ושותי' וכל העניים העוברים הי' אוכלים ושותים ואשת ר' עזריאל היתה עוסקת בצדקה ובנסילות חסדים ונותנת שכח להשיל' שעור לה והי' סקים מעפר דל. והוא נשאר כאן בעירום ובחוסר כל. ונצטא שם למים עד שאי אפשר לו לסבול עוד נודד הצער, והי' מנוגל עצמו עד מקום שפת הים ושתה ממי הים והי' מימיו מלוחים ונצטא יותר. והנ' מתפלל להשיל' שישלח לו עזרו מקודש להוציא אותו מבית הכלא הזה והי' עיף מאוד מחמת הצמא. ואמר אם יעזור לו השיל' ויהי' לו מים לשתות ידע שיש לו תקוה עוד להוציא אותו ממקום הזה, ויהי' כי התפלל להשיל' ומאוד הי' נחלש מחמת התענית והצמא, וירא מרחוק עין המים יוצא מן ההר. ונלגז א"ע שם כי לא הי' יכול להנוך מחמת התולשת רק בכל כמו התלונג א"ע שם והי' צמא מאוד ונפל על הסעין לשתות וחשב בדעתו. הנה השיל' יעשה לו נח

או שאר דברים. כי הכל יהי' מופל עליו והשלים די מחסורו אשר יחסר לו' בכך מה שצריך לה. והאדון נתן לו תיבה עם אדומים ליסע לדרך. ור' עזריאל הי' סבין א"ע לדרך כי יום עליו הדרך מהמת דוחק האדון עליו ומקודם הנסיעה הי' הונך להרהק הרביר' בערך צל' ליסול רשות ולישא מסנו ברכה על הדרך. ובבא לפתח הרהק סגר עליו הדלת ולא יוכל לבא לקודם פנימה. וייהל על יום השני אולי יוכל לכנס ויבא ביום השני ויהי הדלת נ"כ סגור ומסוגר. ונשאר עוד על יום השלישי נ"כ לא יכול לכנס פנימה ולא יכול עוד לעכב מחמת דוחק האדון עליו. ויסע לדרכו בלי קחת רשות מהרבי דל. ויקח עמו את התיבה עם האדומים לקנות האכין מוכה וישב על הספינה ליסע לאותו מדינה והנה באמצע הדרך הי' מקום בתוך הים. סרעה טוב ויפה ואויר טוב מאוד בדרך איי הים ואילנות טובות וריח טוב. ומנהג הספנים בכל עת אשר עברו דרך שם עמדו עם הספינה ננוח שמה איזה זמן ומי שהי' רוצה הי' הונך שמה לשאוב אויר טוב. ומנהג הי' מלפנים בין הספנים אשר הי' רוצים ליסע ממקום עמידתם הי' תוקעים בשופרות שלשה פעמים פעם ראשונה להכין עצמו לדרך ותקיעה שני' להיות יושבים על הספינה. ושלישית התחיל הכפינה ליסע לדרבה. ויהי בעת בא הספינה למקום הזה. ארץ טוב ואויר טוב באי הים הי' הונך עליו גם ר' עזריאל שמה להרחיב דעתו לפוש שם מעט כמנהג ויהי שמה ויקח את הלולקא בידו לעשן מעט וילך אנה ואנה במוחות גדולות ויישב בדעתו מה הי' לו לצוה הזאת ומה הי' חסר לו מקודם בעת דחקו בעניות שהי' יושב על התורה ועבודה

אחד מקרוביו אשר ה' ממרחק באו למקומו וירש את כל עשרו ויהי כי שמע זאת לא ה' ירא נפשו מהארון רק נפשו יכאב עליו מאוד שפלא מאנרא רמה לבירא עמיקתא ומרת ה' לו באחרונה יותר מבראשונה כי עתה הורג בעשירות להתנהג בריות ולא בצמצום. אף מר' יצא הרבר ויבא לביתו והלך להרה"ק הר"ר בער זצ"ל ונתן לו שלום והתפיר לו שלום. והתחיל ר' עזריאל לבכות לפניו מה שה' רוצה ממנו כי ה' טוב לו אז מעתה שהבין ר' עזריאל שהכל עשה לו הרה"ק הרבי ר' בער זצ"ל. ובכה מאוד. ואמר לו הרה"ק הרבי ר' בער זצ"ל מה אתה בוכה הוא השמונה זהו אשר נתתי לך מכבר ג"כ אוכל ליתן לך גם עתה והשיב לו ר' עזריאל הנה מאז ה' מסתפק לו בשמונה זהו כי עניי תייתי ורניתי בעניות ועתה הוא נצרך יותר ורניתי בעשירות. ואז השיב לו הרה"ק וגילה לו את הסוד כדי להפסיק דעתו שידע אשר במקום האויי הים שם בהסעין אשר שמה ממנו ה' בשם נשקע שתי נפשות מכמה מאות שנים אשר גרדו מחוץ למחיצה בלי תיקון. ומחמת שתי הברכות אשר עשית ברכת שהכל. וברכת בורא נפשות בכוונה גדולה בעת אשר אתה היית עיף למים נתקנו השתי נפשות הגיל וכי אינו כראי לך את אשר עבר עליך עד היום כדי לתקן את שתי הנפשות, ואז ראה ר' עזריאל את אשר נעשה. וה' בשמחה וחזר לביהמ"ד כמקדם. כל המעשה הג"כ שמע איש הג"ל אשר באה ללאדו לעזרה וחזר לביתו ריקם. ויותר לא השיב ר' עזריאל רחנ"ה מאלכסאנדר זצ"ל ופטר אותו לשלום, והבין האיש הג"ל כי מר' מצערי נבר כווננו ודרכו יתפץ. ע"כ :

חידת

כח להחיותו יתן לו הש"ת עוד חיות לעשות ברכת שהכל. ועשה ברכה כשייך דר' עזריאל ולאחר השתי עשה ג"כ בורא נפשות רבות ג"כ בכוונה גדולה כשייך לר' עזריאל וקילו ברמה נשמע. ואז ה' בטוח וראי שהש"ת יוציא אותו ממקום הזה ג"כ. וישא עיניו וירא מרחוק ספינה באה. ויהי צוות ומרמו באצבעותיו וירא הספן שיש אדם על האי. ויוליך הספינה למקום האיש ויקח אותו על הספינה. רק הספינה הונו נסע בחזרה. ממקום בואו. ולא למקום שנשתלח. וגם האדומים לא ה' לו. נסע על הספינה בחזרה לביתו ריקם סכל, ולא ידע איך באיזה פנים יוכל להתראות לפני השר לבא לביתו ריקן. והספינה באה לשפת הים, והוא ה' הולך מן הספינה ברנליו מעיר לעיר לחזור לביתו ויהי כי באה לערך חמשים פרסאות מבייתו. ה' הולך עם אורחיו ופרחיו ולן יחד בבית העניים אשר סוכן בכל עיר ועיר. ודרך העניים לדבר ביניהם באיזה מקומות ה' אוכלים נשותם ולוקחים נדבות הגונים. וה' מספרים ביניהם אשר בעיר אחת ומעורפוש שמה, שמה יש גביר אחד הנקרא ר' עזריאל. ושמה יתנו לאכול ולשתות וגרבה הגונה יותר מכל הגנידים. ור' עזריאל אשר ה' ביניהם שמע את כל הרברים ויהי כאשר נתקרבו למקומו וה' ג"כ לן בין העניים וה' רוצה לידע מה נשמע מבייתו ושאר אליהם על בית ר' עזריאל ויספרו אשר אש יצאה מן השמים ויאכל את כל הונו, ואשתו ובניו יצאו בעידום ובחוסר מכל עשרם. ושאל על האדון הדוכס וכעס עליו האיש האדור. ואמר מה שואל השומע הזה, הנה הדוכס זה זמן רב אשר מת וגם בנים לא ה' לו רק

שיח שרפי קודש

תאמר סיני ותחוקקת:
 (ז) סיני בהנשאך תעלה תשלח
 הקרחים כחוקה בכן
 ציפור בן אהרן יטה לסייעך:
 (ח) בהתדברך בתתנן ובקרב
 בראת השופט
 תצא ותבא תתיצב לדרך להאזין
 ברכותך:
 איה ישכאן דברים נעלמים וסתומים
 השית יעזור לנו שנבינם.
 ולשפור ולקיים:
 (ט) משכיל שיר ירירות אשר חזו
 ההלך וכו' הרר חנוך
 העניך מאלכסאנדר וציל
 יסודתו על נהרות בבל ובנו יע
 חרוים ובכל חרוז ח' תיבות וכל
 חרוז ל' אותיות וכל חרוז נמסר
 תקצו וראשי וסופי חרוים נמסר
 נ"כ תקצו ושמו חק' יוכר לשוב
 בראשית השיר:

(תר) חידה מהה"ק הררחנה
 וצללה מאלכסאנדר
 זי"ע ועכ"א:
 שלש ק ושות ושלש קשרים הן.
 קשר עליון דאורייתא ואין
 שני. תרופה לכהן עושה שלישי.
 זוה פתרונה. התורה ישלש והווייתו
 יגוש. ולחכמים סביתו יתלוש:
 (תרח) עוד רשום בכתב ראשי סדרי
 תורה. ישמע חכם ויוסף
 לקח אורה:
 (ט) בראשונה תיחז הלכוך מיראת
 החיים תולדתך
 היוצאים תשלחם בתשובה והקץ
 תנש ותחיו:
 (י) שמות תראה בכוא משלחך
 המותרים השופט הרם
 ויצוה להשיא ולחקל פקודים:
 (י) תקרע צאתך השמנים הנזעים
 בצערך אחר תקדש

לא האמת כי מדבר הטעם כן גם חזי שמה ראה כי אין כוכבים שחזי קט:

תִּבְרָא מֵאִשׁ לְאֵב אֶחָד עֲזָבוּ וַיִּחַמֵּם אֵף * אֶפְרָט
 גִּאֲמָן אֲדִימִים הֵן אֹהֶב לְעַמּוֹ תִּבְרָא אֶמְלֵל אֵלֶּה
 וְחֶלְקִי עִמּוֹ * הָאֲבִיר * חֵיל יִחוּמָה * אִמֵּר בְּרִי תִּמְלֵךְ
 יִכָּאֵב עַל בְּנוֹ יָחִים וְדוּמָם * בְּחַד * מִדְּרִי לְמִלְטָט

חיו על נחלי בבל בבינו אויב בנבלימו גנן
 עני בבכי איה? * קריום האר בארמה טמאה להבד
 נבל * הבסחו בהן ידיהם ללא יוכלו גע בנגד
 ועל ציון מהוללה בבכי נחי איגל בדי אבד
 בלה זה פמה * נדה גלמודה ואלמנה חיה מענן

(א) היכלו (ב) השחית (ג) חומה קמנה (ד) גדולה (ה) הכרית (ו) שותק (ז) בלח (ח) מחקיו ור"ל דברים
 המשובטים (ט) שבת (י) כמו בנבל. ויהסר כ"ו. יא' ק"ל. יב' כנסת ישראל. יג' כ"ד.
 (י) שבת המרחס על כנו וככ"ז שותק על עשרו לזמן הנל נסבו בלחד פתגמו שבר
 יתן כופר נסבו כך הנל הקב"ה לישראל בחורבן ביתו האהוב מאוד:
 (י) פי' לצורך הנבל שלא יוכלו לגעת בו קנא כ. וטת. יס:

שיח שרפי קודש

יְהוָה סָמַךְ לָפָנַי מִבְּטָחָהּ עַל בְּיַד נְבִיאָהּ לְהַנְאִיל
 יי כְּנָבְאוֹ חַיִּים אִם לָפָם אֵלֶיךָ יִפְנֶה יִבְנֶה נָח
 הַגְדִּילָנוּ פִּנְדָה ** מָעוֹז יַחַד כִּי בַעֲלָה לָהּ יִלְוֶה
 נִחְמְנוֹ אֶל הַחוּמַיִל קֵה לְבָדָה עֲבוֹד לָפָנַי יוֹאֵל

(ד) כאשר נבאו. (טו) ביהמ"ק :

(*) פי' מתמקד ע"ו. אשר ביד נביאיו לגלותו סמך לכינו :

(**) פי' מתחלת ע"ו כמו ואין חיס, לשמות העם פי' לשמות העם והמים של מעוז חיים
 הסיבה ור"ל בזכות תוחלתיו החזקה :

ד' שירות הראשונות מחסדות על הנמרה (קדושין ל"א ע"ב) ממור לאסף קינה מבע"ל אלא
 שכינה חממו בעלים ואכנים ע"ש : והשאר מיוסד על הזרש על נהרות ככל ט'
 מקצתו כהונתיהם :

נכתב מה שכתב תה"ק וכו' הר"ר חנוך הענדה יצ"ל מאלכסאנדר
 לאחר מהחסידיים מענין מקוה ועצבות :

וועדו מרירות אין שבירת הלב.
 ווארים באמת איין ערליכע האער קען
 דאך נישט זיין אהן מסירת הנפש
 האב איך דאך נאר נישט נישטאן
 פין דעסט ווענין דעבה איך אויף דער
 וועלט. איך שעפ דעם אויר. איז
 דאך שמחה. דאס איז דער היפך
 פין עצבות. נאהר פין עצבות ביז
 מרירות איז כחוש השערה אין דאס
 נאנצי תורה איז כחוש השערה נשחמ
 רוכו כשר מחצה מריפה כו'. הנם
 אז מען ווערט ניוואר פין עכרות
 איז דאך רעכטיג ווארים מיט דעם
 שכל קען מען זיך אפ גארין נאהר
 דאס איז דער חילוק החשבון פין
 עצבות ווערט א כבודות הנוף מען
 ליינט זיך שלאפין מען קען זיך נישט
 לאדין. מען קען יענעם יוד נישט
 לאדין. מען איז בא זיך שארף.
 אבער מרירות לאזט זיך נישט שלאפין
 איך האב דאך נישט אהן ניהויבין צי
 טיען חאפט מען א דאוויגען א לערען
 א מצוה אז מען שפירט א יוד איז מען א
 נחנה

תרי' מקוה איז דאך בטלו לטבילות'
 איז דאך נישט קיין
 מצוה. אבער וואס מקוה קען ברענגין
 קען דאך נישט ברענגען דאס ברעסטי
 מצוה. עצבות איז דאך נישט קיין
 עבירה. אבער צו דעם שטמום הלב
 וואס עצבות ברענגט קען דאך דאס
 גרעסטי עבירה נישט ברענגין. דאס
 וואס מיר רעדן שמחה מיינט מען
 נישט של מצוה. ווארין דאס איז
 דאך איין מררינה. מיר מיינען אפי
 נישט קיין עצבות. פשוט א יוד
 נייט נישט מיט שמחה דאס ער איז
 א יוד איז ער א כפוי טובה דעם
 הימעל. איז א סימן דאס ער האט
 קיין טאהל נישט דער הערט דאס
 ברכה שלא עשני נוי. ער טאפט
 זיך צי איז ער א חסיד צי נישט
 דאס איז גאות. וואס איז עפ"י א
 חסיד אפי א יוד. עצבות איז שאול
 תחתית. אבער וואס איז עצם עצבות
 עס קיטט מיר עס פעלט מיר אין
 נשמות הן רוחניות איז אלץ איך

שיח שרפי קודש

ידידו הנאמן החפץ בבריתו ח"ש
ת"ה בלונדון:

הק' חנוך העניך הכהן.

חריב) מכתב מהרה"ק וכו' הר"ר
חנוך העניך מאלכסאנדר וצ"ל
להרה"ק וכו' הר"ר יעקב אריה
מראדזימין וצ"ל:

ב"ה יום ד' רח כסלו תרכ"ח
אלכסאנדר.

קול ששון וקול שמחה רוב שלום
וברכה וחרוז לכבוד ידיד ד'
וידיד ישראל ה"ה הרב הגדול
המפורסם בתורת וביראה ובחסידות
מוקיני וישישי שיווי כנסת הגדולת
אשרי יולדתו שלא ביישו וקנתו
מופלא כ"ש מו"ה יעקב ארי'
נ"י ד' יאריך ימיו ושנותיו בטוב
ובנעימים עד ביאת הגואל במהרה
בימינו אמן. מה נכבד היום בהגלות
נגלה אלי מכתבו היקר כי נתכבדתי
בעיניו לקראני להתערב בשמחתו
בשמחת נשואי נכדו יהי' מזל ובשעה
מצלת, ומה מאוד הסו סעי עני
להקים דברו הטוב ולהפיק רצוני.
זולת זה כי ימי הפתוי והתורף אשר
סנעני מבואי בדרך, לכן יהי' נא
דברי אלה להרצון לפניו. והיות
זכרוני בא לפניו לטובה ביום שמחתו
ויקבל שושה רורכ מתנה לרשת
ואני עוד תפלתי בפי וגפשי חתה
להתראות אתו פנים בפנים ד'
יוכיני ויחנינו ישמח וידוע בטוב
ובנעימים ויראה זרע ברך יאריך
ימים בני שלשים ובני רבעים יולדת
על ברכיו בשובע שמחת. אלה
דברי השש והשמח בשמחתו ונכסף
נגדולתו המצפה לתשועת ד' במהרה.
הק' חנוך העניך בן שרה חנה
כהן:

ע"כ מהה"ק הר"ר חנ"ה מאלכסנדר
וצללה"ה:

נהנה מראייתו נאחר מין רעם
ווענין דאס איידילסטע מרירות האט
פארט א גנניע מיט פון עצבות. אין
גימיינסטע שמתה וואקסט וראך מין
שמתה פון קדושה. ע"כ. הגם שכבר
גדפם בס' כנסת ישראל בשם הה"ק
ר' אהרן מקארלין וצ"ל אבל
ידוע לכל שהמכתב הגיל' היא מהה"ק
מאלכסאנדר וצ"ל:

מכתב מהרה"ק וכו' הר"ר

חנוך העניך מאלכסאנדר

וצ"ל להרה"ק וכו' הר"ר דוד

מקאצק וצ"ל:

תריא) ב"ה מצש"ק כ"א שבט תרכ"ז

פ"ק אלכסאנדר

שלום לכבוד אהובי וידיד

נפשי ולבבי מעולם

ועד עולם ה"ה הרב הגדול המהולל
החונ' צדיק בן צדיק החסיד ומפורסם
בן קדושים מו"ה דוד לאויט:

בשכבר הימים לבי חפץ הומה

בהשתעשע במכתב

ידידות עמו לעורר אהבתינו אשר

צמודים היינו ותליל לא רפתה רוחי

סאז ועד עתה אקוה כי יהי' וכן יקום

לא ינתק ולא יעזוב. ולא מצאה ידי

עת מוכן לזה עד היום קיוונוהו

מצאנוהו הגיע התור נשואי נכדי בת

בני מרה יחיאל אפרים פישל

כהן נ"י למו"ס הגיד הוגד לי שגם

לכבודו ערך מכתב להתערב בשמחתו

אבל לא ערב אל דבו ולכתוב אליו

מכתב מיוחד זולת מכתב קריאה

לכדו כי ירא מנשת אליו, לכן

מצאתי חפץ בהשתעשע עמו ולמלאות

רצון בני נ"י במכתב ידידות כמשפט

אחים ורעים וככ"ב ובני וב"כ שש

אנכי בהשתעשע עמו במכתב הזה.

אנא יגמלנו טוב וחסד לפקדינו נ"כ

במכתב ידידות כמשפט אחים ורעים

נאמנים אהובים כאשר היינו מעולם כ"ד

נזר" שאמר בשם חותנו הנה"ק מופה"ד זי"ע מקצק שאמר כי כל התיבות שאמר הרבי מפרשיסחא הם קדושים. ויש סוד נדול וענין נפלא בתיבה של שיתת תולין שלו ור"ל:

תריד) (3) סיפר לי ב"ק אאמיר הנה"ק זצ"ל זי"ע

מפה שפ"א בקש הנה"ק מוהר"ם זצ"ל מאפטא בעל „אור לשמים" משני אנשים מאנ"ש שימלאו משאלתו. אחד שילכו לפרשיסחא להרבי זצ"ל ואח"כ השביע אותם בשבועת חסות. שיעשו רצונו המוב, והגם שה' כבר לפניהם מאוד את זאת. ועכ"פ לא רצו לסרב נדול מפני יראת רבם זצ"ל. (ב) שהם ישאלו רק להרבי זצ"ל וזי"א קומט צו עם ער זאל זיין רבי שהוא ה' סוחר בדאנציג וכדומה עוד כדברים האלה, וכאשר שמעו זאת רעה אותם איך הם יכולים לילך שם ולאמר בזה"ל להרבי מפרשיסחא כי מאוד יראו עבור הקפדת הרבי מפרשיסחא זצ"ל רק שהם היו מוכרחים לאמור כן מפני שנשבעו לרבם מאפטא זצ"ל שיעשה הכל מה שיבקש מאתם. ופרדו מהרבי מאפ"א והלכו לפרשיסחא כנהוג בימים הקדומים שלא ה' שכיח עגלות ליסע שם ולא הלכו שום מסילת הברזל. ובעת הילוצם היו עם רב צער ועניצ מפני הג"ל. וכאשר באו לפרשיסחא ובקשו מהמשמש דשם שירשה אותם שיוכלו לקודש פנימה. וכאשר נכנסו להתחד של הרבי זצ"ל מפרשיסחא אמרו אליו בזה"ל אנחנו חסידיו אפטא והרבי שלנו השביע אותנו שנגך להרבי מפרשים או. שאל אותו כדברים הנ"ל. והאשם לא תלוי בנו כי מוכרחים היינו לעשות כפי רצון רבינו. וכאשר הרבי זצ"ל מפרשיסחא שמע זאת

אח

אלה הדברים קדושים ונפלאים נשלחו רי. מוה"צ המאוה"נ בנש"ק כו' כקש"ת מהור"ר שמחה בונם שליט"א בה"ק הר"ח וצללה"ה לערמאן:

בעזה"ש"ת יום ה' סדר, אם יהיה אלקים עסד"י שנת, בנחת רוח"ל פ"ק פה קראשניעוויין יצ"ו (פ' ווארשא):

שמעת חיים שגום וברכה ורב הצלחה מאנ"י המערכה לכבוד ידידי מאז כו' מאוד נעלה. כש"ת מו"ה יועץ קים וק"ש יחי' בעיר פרשיטיק (פ' ראדום) יע"א.

אחרשה"ט. מכתב ש"ב ידידי הה"נ מוהרצ"י שליט"א רב מפרונסק הניע לירי נכון. ועיד שבקש מאתי מאוד שאכתוב לכבודו סיפורים יקרים ושיחות ד"ת מאת הנאונים הקדושים צי"ע מוהרשיב זצ"ל זי"ע מפרשיסחא ומוהר"ם זצ"ל זי"ע מקצק ומוהר"ם זצ"ל זי"ע מנור. שמדפס ועולה כעת מאתם מספרו, לשון החסידים בשם „סוד שיח שרפי קודש" ח"א, מעולם אין דרכנו לכתוב סיפורים ומאמרים וזהשליך ע"פ קרית חוצות. רק פעמים לפני איזה חסידים בעמדו אתי, רק לגדל הפצרת של כבוד ש"ב הג"ל. ולמען כבודו יחי' אציג בפה איזה מאמרים יקרים ונפלאים וד"ת של הנה"ק זי"ע הג"ל שקבלתי מפי רבותי ואבותי זי"ע מקובל איש מפי איש. ויראה גא' כבודו בטובו להדפיסם תיכף ומיד במספרו כדי שיה' למזכרת נצח כרצונו המוב את כל הנוגע להג"ל:

תריג) (6) סיפר לי החס' הישיש ר' חיים מרדכי עה"ש מסאכאמשאב ששמע מפי' הנאון הקדוש מאוה"נ מוהר"א זי"ע בעל, אנלי מל ואבנ

שיח שרפי קודש

רב ואב"ד כידוע. ודיבר עמו ענינים שונים וקדושים וקירב מאוד את הרבי מפרשיסחא וצ"ל, ובתוך כך אמר הה"ק מפרשיסחא דל זי"ע דמיתי כאשר אבוא לפה פווגא ארניש את הריח תורה שלכם אפינו בקרית חוצות. ולבסוף לא הרגשתי מאומה, וענה-לו הנהיך זיל ספונגא מה אעשה כי עינותי נרמו לוח, והגיד לו הה"ק מפרשיסחא כי אוירא דאי סחכים איז נסע שנינו לשם וגרניש. ושוב חזר ואמר הה"ק מפרשיסחא יראתי כי שם נ"כ לא נרניש באם שנסיד מאתנו עונות ופשעים. וד"ל כסובן:

תרי"ו (ט) פ"א דיבר הה"ק רל מפרשיסחא אודות השקר הנהוג מאוד אצל המון עם ודבקו מאוד באמירת שקר ועבירה גדולה היא רחל' סכל עבירות שבחזרה, ואמר בזה"ל באם שאמירת שקר יהי חמור אצל המון עם כניאוף רל. איז יבוא הנואל צדק במהרה בימינו וד"ל:

תרי"ח (י) פ"א נסע הה"ק וצ"ל הנ"ל לרנני מסחרו עם עו"י איזה אנשים בענלה מיוחדת כנהוג בימים הקודמים לעיר לייפציג. ובעת גסיעתם הגיע זמן של תפלת מנחה. וקפץ א' מענלה כאשר ראו שנמצא בית יהודי ושאר להיהודי אם רוצה וירשה לאיזה אנשים להתפלל תפלת המנחה. ואמר הן, ובאו כולם עם הה"ק וז"ל לבית הלז, וכאשר הה"ק הנ"ל הביט ראה שהיא דירה סרוחה רל, ומעולם לא התפלל בחדר כזה, והגיד אחד מהנוסעים להה"ק וז"ל שיסעו הלאה ואולי יהי איזה בית היותר טוב שיוכל להתפלל שם. כי ראו שזה לא רחוק מהבית הזה נמצא עוד בית א' ונסעו יחד הלאה. ויהי בדעותם

את הדברים ששלח לו הרבי מאפסא ע"י האנשים הנ"ל, והשיב להם הרבי מפרשיסחא וצ"ל בזה"ל וכאשר תשובו לביתכם איז תאמרו בשמי לאפמער רב שלכם אם הייתי יודע שאנכי אחי' רבי לא עשיתי את זאת כרברי רבכם מאפסא רק מה אעשה שלא ידעתי מקודם שאחי' רבי וד"ל ודפחתי:

תרמ"ו (י) פ"א הקרה אצל כ"ק הנהיך מופה"ד סוהרש"ב וצ"ל זי"ע מפרשיסחא בעת שהי' אפטיקער בא איש אחד במכוון לרכוב על סוס הנקרא בל"א (שטעפעט) מכפר א' עם בקשה רבה ומסר לו נייר ריצעפמ שיתן לו היכף הסמי מרפא וכך עשה, שנתן לו המשקה כפי שכתוב בנייר ריצעפמ, ונסע האיש הנ"ל חזרה לביתו עם הריצעפמ. ואח"כ ראה כ"ק הנ"ל שטעה בזה ונתן איזה סמנים וזוהי סמני שכתוב הי' בהריצעפמ וירא מאוד שלא יהי' סם המות עבור החולה ויהי' לו סכשול גדול רל. ותיכף כאשר ראה זאת הלך לחדרו הטייחד והתפלל שם שלא יהי' ח"ו שום ריעותא עבור החולה. ובתוך כך בא חזרה האיש הנ"ל שטרוב חפזו שרכב על הסוס נפל הבקבוק עם הריצעפמ על ארץ ונשבר עד כונו והמשקה נ"כ נשפך לגמרי ונאמר מאומה. ובקש מאתו שיתן לו אחרת. וכן היה שנתן לו אחרת וצמצם היטב שיהי' ממש כמו שהי' כתוב בהריצעפמ של תרופא דשם, והתרבר הי' נס גדול שלא יאונה לצדיק כל און חיו:

תרמ"ז (י) פ"א הי' הנהיך מוהרש"ב וצ"ל מפרשיסחא בעיר פווגא (בפרייסען) לרנני מסחרו והלך לראות עם הנהיך ציס"ע מו"ד עקיבא איגר וצ"ל זי"ע שהי' שם

שיח שרפי קודש

שזאת ה' ניב מן השמים כי אין אדם וכו' כי בדרך הטבע לא נוכח להבין שזאח אחד יתרוג את חבריו ובסתמא זאת בידו שמים ע"ז השיב לו קין להשי"ת השומר אחי אנכי עם בתמי' ופליאה כי השומר אחי אתה אנכי ד' אלקיך היודע בסוב את כל עשה. ובדואי ה' הכל מרצונך כי באם שלא אומר כן יש פליאה כי אני אהרונ את אחי עכ"ל:

תרכ"ט (ח) שמעתי ספ"ק אבא מארי הנה"ק וצ"ל הני' ששמע ספ"ק אביו הוא זקני הנה"ק מותר'א וצ"ל מוויסקיט בעל שו"ת, דבר אלי' על ד' חלקי ש"ע וס' אזור אלי' עה"ת ששמע בעצמו בעת היותו אז בקאצק להסתופף בצ"ק כ"ק מו"ר הנה"ק רשכבה"נ מוהר"ם וצ"ל וי"ע שאמר פ"א בש"ק קרח ויקח קרח בזה"ל דער פרישסחער רבי האט גיטויטשט, ויקח קרח" קרח האט זיך אריינג גיוואלט געמסען איבער דעם האט גישט גיטויטשט עכ"ל, ואמר ע"ז תורה בערך חצי שעה ואכמ"ל. ויהי עוד חזון למועד:

תרכ"א (ט) פ"א אירע לכ"ק זקני (אביו אביו) הנה"ק וצ"ל מוויסקיט בעל שו"ת, דבר אלי' וס' אזור אלי' עה"ת ומועדים בעת היותו עוד צעיר לימים והי אז בקאצק ונחלה שם על הכאב הבטן רח"ל ואמר לנאמן ביתו תרה"ח התריף המפורסם לתחלה מוהר"צ ז"ל מטאמשוב שילך ויזכיר אותו בקודש פנימה. ועשה תיכף מבוקשו ובא בחזרה וא"ל רבינו אמר שתבוא לפניו לחדרו. והנך בגורל פחד! (כגודע) לכן בגורל הפחד והביטול שהי' שם להחסידים כשהיו באים להראות) וכשבא לפניו פתח רבינו וצ"ל ואמר בוראי

בחיותם בדרך סמוך לבית הנ"ל שהי' יותר טוב מהבית הנו התחיל הה"ק ספרשיסחא וצ"ל לומר שהיכף וסיד יסעו בחזרה לאותו הבית להתפלל תפלת המנחה כי מאוד ירא הנהו שהכותלים של בית הנ"ל יתבעו אותו לביד של פענה על מה שביזה אותם וביישם ולא רצה להתפלל שם. בעבור זה אזי יראו ליסע חזרה תיכף, וכך ה' שבאו חזרה לבית הנו שהי' בעיניו כרירה סרוחה. והה"ק יד מפרשיסחא התפלל שם, עם כל אנשים שנוסעים עמו בעגלה הנו, ואח"כ נסעו לזרכם. וזאת סיפר הה"ק וצ"ל בעצמו כמה פעמים לפני איוה וועד חסידיו ע"ד המקרה הצ"ל שהקרה לפניו בעת שנסע רגלי מסחרו עם עוד איוה אנשים ללייפציג ואמר ע"ז דברים סתומים ויקרים וד"ל:

תרי"ט (י) שמעתי ספ"ק אאמ"ר וצ"ל וי"ע ספה, שאמר פ"א בש"ק בראשית בשלחנו המהור לפני אנ"ש היושבים אצלו. ענ המסר. כתיב ויאמר ד' אל קין אי הבל אחיך. ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי. והקשה הה"ק הרביר' שמחה בונם ספרשיסחא וצ"ל, באמת לא אדע פירוש על המס' הנו כי השי"ת הוא היודע הכל ישאלו רקין איה הבל אחיך. וכי לא ידע השי"ת איה הוא וגם קין יסתיר א"ע לפני השי"ת עם תשובת השומר אחי אנכי וכי לא ידע השי"ת הכל ח"ו. וע"ז אמר הה"ק וצ"ל הני' דברי חכמה כדרכו בקודש. כי זאת גלוי וידוע לכל כי השי"ת הוא המשגיח לכל ברי' ויודע הכל ברוחו של כאריא והכל מן השמים כסחור' אין אדם נוקט וכו' ולא שום דבר כ"ש עושה מעצמו ח"ו. וזאת שאר השי"ת אי הבל אחיך. וקין חשב

שיח שרפי קודש

והורך שליחות כאשר שולחים לו. וכעת הוא הולך שליחות אחר ולא יכול ליקף שהוא עיף מחולשת הדרך והוא רוצה מעט לישב ג"כ על ענלה שלהם, וענו לו הן. וישב על ענלה, ושואלים אותו אם הוא רוצה ליסע עמם, והשיב להם הן. ושאל אותם להיכן הם גוסעים, וענו אותו לקאצק להרבי דשם, והתחיל עמם לדבר שהם ירשו אותו ליסע לקאצק וגם שיכנסו לקודש פנימה. והתחילו כמעט לצחק מאתו הלאוי שאנחנו נכנס לשם. והגער הג"ל הי' ע"ה ולא יכול להתפלל וגם שלא ידע פירוש המלות וכאשר באו לקאצק, והי' אז בכבודות גדול פהם שיכלו ליכנס לקודש פנימה ולקבל ברכת השלום כנהוג, והגער הג"ל בקש מאתם שהוא גם הוא רוצה ליכנס שם ולא הי' באפשרי או ולא רצה ליסע חזרה לביתו והתמחמה שם איות שבעות עד שנכנס לקודש פנימה ולקבל מאתו ברכת השלום. שאל אותו הה"ק זצ"ל מה אתה רוצה ואמר בזה"ל (איך ווילן זיין מיר) ובדרך אותו. ופמרו ג"כ תיקף לשלום שיהי' איש גאסן. וגסע לביתו. ויו"י כשבא לביתו הלק לבית המדרש והתחיל להביט בהסידור ובחומש ובקש מהבחורים שלמדו בבית המדרש שהם ילמדו עמו פשט של המלות. והדבר הי' לפלא בעיניהם מחמת שהם ידעו בטוב שהוא איש ע"ה ובע"ג, ואעפ"כ למדו עמו בנעימות דאט לאט עד שהתחיל לירע פירוש המלות וגם פרשה חומש, ובתוך ימי שבתו בביהמ"ד בא אליו אסו מדוע שיושב פה ואיננו רוצה להיות בע"ג או איות שלית כרי לפרנס א"ע כי הי' יתום מאב רח"ל. והוא עמד באחת שלא יצא מבית המדרש עד שיוכל לחמוד ולא ארכו הימים הי'.

בודאי זאת בא לך מהמקור דכאן וכו' (שהיתה קרה ביותר וכמעט סב"ג). וא"ל סנולה נפלאה להועיל. ובתוך כך נשען רבינו זצ"ל את ידו על כתף זקני זצ"ל והתחיל לילך בחדרו אנה ואנה, (זקני זצ"ל אמר לנו שזוכר שהי' כמעט כלות הנפש בשעת תלכוו אתו עמו מחמת גודל התחד ז'הביטול):

תרכב) (ג) סיפך לי ידידי הרב וכו' ר' משה ברוך מארגענ' שמערן גירב ואבר"ק גראבאוי יצ"ו שאביו הה"צ מוהר"צ שליט"א מוקאנאווא שאל את דו"ו הנה"ק מאוה"ג מוהר"א זצ"ל ז"ע מסאכטשאב מדוע שלא כתב את החרת ושיחות הקדושות בעת שהי' סמוך ע"ש המהור מחותנו הנה"ק מופה"ד מו"ר זצ"ל ז"ע מקאצק. וענתו ע"ז שהוא לא יוכל בשי"א לרשום אז ברעיוניו את כוונתו הגדולה. ושוב אמר לדו"ו הנה"ק זצ"ל תג"ל האם הי' צריך עכ"פ לכתוב כפי שהוא יבין בדעתו הגדולה ויכוון את כוונתו הקדושה של חותנו ארמור' הקדוש מקאצק. ואמר לא רציתי לדרך למייד בין ההרים הגדולים עכ"ל: תרכב) (ג) סיפך לי חסיד ותיק גאסן יר"א

מרים מדאברין המטוכה לפאצק כי בעת שנסעו אנורה שר כמה אנשים מדאברין לקאצק כימים הקודמים עם ענלה מיוחדת ישר לשם והתמחמהו שם עלי דרך ממש כל השבוע עד ש"ק כי הדרך הי' רעוע מאוד והשלג וכפור הי' מונחים עלי ארץ אין יוצא ואין בא. ופתאום באמצע נסיעתם נראה אליהם איש יתורי א' וכרמות נער שלא נשא עוד וצוה ובקש מאתם שיעמדו עלי דרך וכן עשו. ושואלים אותן מה מבוקשו וענת להם שהוא נער עני ואביון

וציל יכול ללמוד היטב ונעשה ירא
שמים גדול עד להפליא ואיש מצויין
גדול במעלות ובמדות, ונשא אח"כ
ויצאו מאתו בנים ת"ח מופלגי תורה
זה"י מהאנשים מובחרים מעיר שדר
שם בתור חסיד ולמדן עד שבסוף
ימיו נ"כ ה"י אז מדובר שהוא יתחיל
לנהוג נשיאות. והרבה אנשים באו
לשם בבקשות רבות ושונות ועמו
צחקים אמרי פה צדיק בעוהשית
שיהי' איש נאמן עצהוים:

מכ"כ ארמור' הנה"ק
מוהר"ם וצ"ל מנור ז"ע
בעל חידושי הרי"ם:

תרכ"ד (א) סיפר לי איש חסיד א'
כי זוכר עוד בעת
חיותו אברך וה"י אז בגור פ"א
זהסתופף בצל כ"ק הנה"ק מופה"ד
מוהר"ם וצ"ל ז"ע מנור וה"י
נ"כ חסידים רבים יותר מכמו שה"י כל
העמים ודחפו זה לקבל זה כד"י שידעו
פה ולשמוע את דב"ק, והמציצ
ה"י רב בבית המדרש כידוע מאו.
והנה"ק וצ"ל בקש מאוד מאתם שלא
ידחפו זה על זה ואמר שה"י לא כביר
התנצל לפניו איש אברך א' שהתחיל
לירק במראה דם ז"ע מפיו, וע"ז
אמר בלשון קדשו, וועלכער יוד וואס
קומט אהער צי מיר אין עס איז
ע"הם בעשעהרם צו הערען מיינע
ווערטער אפילו ער וועט שטיין בי"א
דיא מיהר וועט ערר אוכ"ט הערען
אין דעם וואס איז ניכט בעשערט
צי הערען אפילו עהר וועט שטיין
געבען מיר וועט ער אויף נישט
הערען. בעבור זה אל תדחפו מאומה.
ורפח"ח כסובן:

תרכ"ה (ב) מענין ענותנותו הגדולה
אספר פה פ"א
אירע שנמע כ"ק זקני הנה"ק מוהר"א

וצ"ל ז"ע מוויסקים בעל דבר אליהו
ואזור אליהו עה"ת ומועדים לצורך
איזה עסק גדול לעיר גארווילין
ונכנס שם לפונדק אחד. וכו' ביום
בא לגארווילין הנה"ק מופה"ד מנור
וצ"ל שדר אז בווארשאונסע אז קאצק
דרך שם ונכנס שם לאותו פונדק
הג"ל. ובפונדק ה"י שם כ' חדרים
חדר דפנים סחד. ולכ"ק זקני הנה"ק
וצ"ל ז"ע ה"י לו החדר השני הפנימי
למלונ. ובליה כאשר בא זקני וצ"ל
ורצה לישב והתחיל לפשוט את
מלבושו העליון ואחר ק"ש וכמעט
פשט מלבושו שמע כ"י בא שמה
הנה"ק מוהר"ם וצ"ל הג"ל וחזר
וכש מלבושו וקבל פניו כראוי.
וביקש הנה"ק מוהר"ם וצ"ל הג"ל
מאת כ"ק זקני וצ"ל מוויסקים
שיחליפו ביניהם החדרים ויניחחו את
חדרו הפנימי בעדו וכ"ק זקני וצ"ל
ילך בחדר החיצוני לאשר הוא בא
בימים וצריך מנוחה באין קול דופק
ומעבר אנשים שלא תקוצהו משנתו
וצריך ליסע הלאה תיכף למחרת
השכם ומי"א כ"ק זקני וצ"ל רצונו
תיכף והוא ה"י עוד צעיר לימים
כידוע לכל זקני עיר דשם, ובראש
אשמורת הבוקר קודם אור היום קם
הנה"ק מוהר"ם וצ"ל מנור מסבתו
ללמוד וה"י לו עמו מאשן
לבשל חמין בעדו ובישר שם קאווע.
והביא בכבודו ובעצמו קודם אור
היום חמין לכ"ק זקני וצ"ל להחדר
החיצוני. ושאל אז את כ"ק זקני
וצ"ל כי שמע מתלמידיו בקאצק
איזה דבר חידוש בר"ת משמו בענין
א' וה"י הרבר מוקשה בענינו ומשולר
הבנה. וסיפר לו כל הענין ומה
שקשה לו. והשיב לו כ"ק זקני וצ"ל
ז"ע אשר תלמידיו לא אמרו לו כראוי
ושנה לו כ"ק זקני וצ"ל כל הענין
לאשורו פה שחידש בסופויד.

וכשמע

שיח שרפי קודש

שא"א לשום איש שישמע את הקול ולסע צריכין הקול. ואמר ער"ו מחו' הנה"ק מוהרש"ב וצ"ל וי"ע מפרשיסחא משר לאחד שנסע לרגלי מסחרו לעיר אחת כנהוג ואז ה' בימות החמה. ונ"כ ה' לו עמו עלם קמן. וכאשר הם נסעו דרך יער אחד התחיל בנו העלם לזעוק אבא אבא אני רוצה שתראה לי לילך לקוט לעיר הלז נודגניות עבורי (כדרך היורים קמנים). ושאל לו אב"ד בני אם תלך לקוט נודגניות ואני אסע גם הלאה ותוכל לתעות ח"ו ביער. ולא תדע א"י אנכי. וענה לו בנו אני איך לקוט ביער הלז לאט לאט ואתה אבא תסע לדרך ומדי כפעם בפעם אקרא אותך וכאשר אתה תשיב לי בקולך אזי ארע לילך אחר קריאת הקול. כרי שלא אח"י תועה ח"ו ועי"ו יהי טוב. ואח"כ כאשר יהי לי הנודגניות אזי אסע עמך הלאה. בנו הלך לקוט ואביו נסע הלאה לדרכו. ואח"כ קרא אביו בקול בני בני ולא שמע ואמר זאת יהי נכון אם אתה תשמע את קולי תוכל אתה לילך אחר הקול ויהי טוב. ואם לא תשמע לקולי תוכל לתעות ח"ו. והסבין יבין:

תרכח) ובאופן כזה הקרה שפ"א יושב הרבי מוהרש"ב ז"ל וי"ע אצל שלחנו הסהור עם ועד חסידיו. ובתוך כך נסמם איש חסיד א' מחבריא קדישא. מטש ברנע כמיסרא הוקץ משנתו והביט הרבי הקדוש ז"ל על פניו. ושאל אותו האם אתה שמע לאיזה קול שקוראין אותך. וענה החסיד הנ"ל הן שמעתי. חור ואמר הרבי אם שמעת טוב היא. וד"ל:

תרכט) פ"א ה' מחו' הה"ק הררש"ב וי"ע בראנציג לרגלי מסחרו והתוכח שם עב

וכשמעו מפי זקני וצ"ל הורה לרביו ואמר כן הוא נכון ותו לק"ס. השתעשע עמו עוד בד"ת הרבה שעות. ונפרדו זה מזה לשלום, ודחטן הוא יוכנו לימות המשיח ולהי עוה"ב וכו' והוא יעשה שלום עלינו ועכ"י אכ"ר. מאפיסת הפנאי אקצר וארש דברי ידידו עוז מעוז הרוש"ט כל הימים באה"ר ועזה בלוג"ח סוקירו ומכברו בלתי מכירו המצפה לישועה:

הצעיר שלמחה בונם לערמאן בהנאון הקדוש מאוה"ג מוהר"ח וצוקה"ה וי"ע ועכ"י החונה פה הנ"ל נכד להני אשלי רברבי הכ"ח ה"טו. הש"ה הגר"א. והחווה הקדוש. הנקרא בפי כל בשם הרבי מלובלין וי"ע ועכ"י. ועוד ועוד:

עוד שלח לי ידידו תה"צ כו' כו' בנשיק ענף עץ אבות בקש"ת מסוה"ר שמחה בונם שריפ"א לערמאן מסראשנעוויץ אלה הדברים. קדושיכ ומטהורים

בעזה"ש פה קראשניעוויץ יצ"ו (פ' ווארשא)

תרכז) שמעתי מפ"ק אבא מארי הנה"ק הצדיק

המפורסם מוהר"ח וצוקה"ה וי"ע מפה. בעת שישב אצל שלחנו הסהור עם קהל חסידיו כש"ק ואמר ד"ת. ובתוך שיחותיו הקדושים אמר בשם הבעש"ט הקדוש וי"ע שהקשה על מאה"ל בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר תורב ומכרות ואומרת או להם לביינות מעלבונה של תורה. מסיג אם הקול יוצאת להתעורר לבבות בני התשובה אמיתית אוי עולם צריכים לשמוע הקול. ואם

אלהם בקול רבה ונורא. נעשה תשובה כי היום יום כיפור כי נרות של שעוה ייקים וכולם הולכים בנדים לבנים הנקרא בליא (קיטלען). וזעק כ"כ בקול גדול עד שמרוב הפחד סרו אנשים ממקום הנ"ל. ותיכף הלך עמם הרבי זי"ע ישר לבית המדרש ודרש לפניהם דברי טוסר דברים היוצאין מן הלב כדי שיהי' נכנסין ללב. ובכוח חכמתו הקדושה המשיך לאט לאט לקרב את לבם לאבינו שבשמים עד שנעשו בימים מועטים בעלי תשובה גמורים. כה ה' דרכו בקודש בעת בואו למחול לעשות כזה כדי להמשיך את לבבות בניי לאביהם שבשמים. וזוה נוסח להבין את נודל צדקתו ורב חכמתו הקדושה זי"ע ועכ"י :

תרל) איש חסיד א' טופלג בתורה נכד של הרבי מפרשיסחא זי"ע ונכד של היהודי הקדוש זי"ע מפרשיסחא ה' לו משפט קשה לרגלי מסחר וירא מאד שלא ישלם איזה אלפים ר"כ שכר עונש ועוד מאיזה עונש. וכל המליצים הנקרא בליא (האדוויקאטען) אמרו שכוראי יענש. ונפל ברעיוניו ליסע לפלך דשם ולעשות חווה עם שר א' הממונה ע"ז. וכך ה' שבא אצלו ער שדיבר עמו פא"פ הרבה מינוטען. ולאשר שראה אז שאיננו שום ברירה התחיל רכבות ולקונן אליו שיעשה לו טובה ויחוס על בניו הקטנים והנדולים. והתחיל להניד לו שהי' לו זקנו רב גדול ששמו הי' באניהארט מעיר פרשיסחא ונזכר השר הנ"ל. ששמע זאת מאביו בעת שהי' צעיר לימים שסיפר לו שבעיר הנ"ל ה' נמצא רב גדול. והאיש הנ"ל נסע לדרכו. וביום המשפט בא ג"כ השר הנ"ל ודיבר עבור האיש הנ"ל טוב מאד ארוכות וקצרות עד שפעל

עם איזה אנשים כדרכו בקודש מאז כדי לעורר אותם בתשובה שלמה. ובקשו מהרבי הנ"ל באופן זה שאם יקח עמם (הטרעיאטער) אוי יעשו רצונו הטוב. וכאשר שמע זאת כבד ה' לפניו למאות רצונם לאשר שהיא נזירה שאין יכול לעמוד בה בשום אופן. אך שראה שאיננו עצה אחרת, ובפרט שידע היטב שע"ז יעוררם בתשובה רבה והבטית להם זאת, רק עתה. ותיכף הלך הרבי זי"ע ללמוד בביהמ"ד בהתמדה גדולה כדרכו רק אפר שהוא יתן להם ידיעה למתי שיבוא אליהם. ויהי כעבור איזה שעות וראו שלא בא עוד ובקשו לחפשו חיפוש אחר חיפוש עד שמצאו אותו שיושב בביהמ"ד ולומר שם בקול גדול. ושאלו אותו מדוע שלא נתן ידיעה אליהם עד כה למתי שיבוא. וענה להם ששכח. והתחילו לדבר עמו שיקים הבטחתו שהבטיח להם. ואמר כנים דבריהם ואלך עמכם. והלכו לדרכם כולם יחד, וכאשר באו סמוך לבית (הטרעיאטער) אוי צוה אותם הרבי שהם ילכו והוא יבוא אחריהם. וכך הוה שהם הלכו (להטרעיאטער) והרבי הכך לבית הפרוודור וישב שם בקרן זוית אחד והתחיל לבכות בבכיות ולקונן בקול מאד מאד. ולהניד תהלים. ודרכם היה מאז אותן אנשים שעשו (הפצענע) הלכו לבוש בנדים לבנים ונרות של שעוה היו דולקים וכה היו מנהגם אז. ובתוך כך ראו שהרבי איננו בבית והתחילו לראות ולהביט אי' מקומו. ואי' שוכנו. וכאשר באו לבית הפרוודור ראו סמם ששוכב בפישוט ידים ורגלים ובוכה מאד. ושאלו אותו מדוע ה' באניהארט (כי שמו כינוי ה' כזה) שוכב פה עלי ארץ ובוכה ושם בפנים כולם מרקרים ושמתים מאד. וצעק הרבי

שית שרפי קודש

124

וצוה אותם שהם ישכבו פה, ואח"כ אמר אליהם יפה חידש בני, וענו ואמרו הן, ותיכף ראו בחוש עיניהם את גורל צדקתו ותבונתו לראות מעללי יתגבר נער עד שנעשה רבי גדול כזה עד ששמו הקדוש יצא בכל הארץ:

תרלב) ב'פ' וי'שב על הפ' ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלקים, והקושיא ער'זו כבר גלו וידוע בשם הרבי הקדוש מפרשיסחא ז"ע, וכבר נדפס בהרבה ספרים תירוצים שונים ניכ מאתו, רק פ"א שמעתי מפב"ק אבא מארי הנה"ק ז"ע שאמר זאת בש"ק פ' וי'שב בשנתו הטהור בשם הרבי מפרשיסחא ז"ע ועכ"ל באופן אחר, כי זאת ה' שאחתה מאתו, באשרה אליו סת יוכל להיות שהוא יחטא, ויעשה תשובה ער'זו, כי תשובה פועל על הכל, ובפרט שהוא איש צדיק בודאי נקי מעבירות, וע"ז אמר לה איך אעשה את הרעה הגדולה הזאת כמו שהיא אוסרת שעוד לא חטאתי כי כבר חטאתי כי יש לי חטאים לאלקים וצריך אנכי לעשות תשובה, רכן לא אוכל לחטוא עוד הפעם, כי מכבר זה צריך לעשות תשובה כי חטאתי לאקים, כי כבר יש לי עונות, לשון עבר, ודפח"ח ומשיב דברים נכונים ושפתים ישק:

תרנז) פ"א בא לפני הרבי מפרשיסחא ז"ע איש א' ונתן להרבי את הפתקא והתנצל מאד על איזה ענין אחר, ובתוך כך אמר לו הרבי ז"ע אולי הרבר הזאת היא רק המניעה מצדך ואמר האיש לא, ושאל הרבי ז"ע עוד הפעם בסוב כדרכו בקודש כדברים הנ"ל ולא רוצה להודות בש"א, עד שהרבי ז"ע צעק אליו בקול עשה תשובה

שפעל כזה שיצא נקי בלי שום עונש לשום קנס והכל ה' זאת לאשר שנתוודע אצלו שהוא נכר הרבנים ז"ל מפרשיסחא, וע"ז נוכל לומר וראו כל עמי הארץ וכו', ואת האיש הנ"ל אני מכיר בטוב והוא עוד בחיים, השה"ה יאריך ימיו שהוא בעצמו סיפר לי מהטאורק הנ"ל. וזאת גלוי וידוע אצל הרבה מאות אנשים את הנס הגדול שה' לו:

תרל"א) פ"א הקרה בעת ש'הרבי ז"ע מפרשיסחא ה' עוד עלם צעיר לימים וה' אצל אביו הה"ק וכו' מוהר"צ ז"ע המגיד במואדיסלאב (בעל עשרה לטאה) וכאז אנשים אורחים מהדרך בימות התורף בימי הקור לאביו הנ"ל להגיה סעט מעייפותם. וה' בין מנחה ולערב. והכן סעודה עבורם לאכול כנהוג. וכאשר אכלו הסעודה הבין הרב המגיד ז"ע שהם רוצים עיקר שינת הלילה והם לא הבינו שהוא מבין. ובנו הרבי ז"ע מפרשיסחא ה' אז ילד בן ארבע והמש שנים. ואמר לו הרב מוואדיסלאב בזה"ל, "כני בונס"ך ותחדש איזה ענין בהלכות, "הכנסת אורחים", והלך תיכף ומיד משם לחדר אחר ותתהפטה איזה זמן וכאז חזרה לאביו, ושאל לו אביו חרשת מה, וענהו הן, והאורחים חשבו אז ברעיונם שכסתמא צוה אביו אותו שיאמר איזה חידוש לאשר שאמר לו בזה"ל לך ותחדש איזה חידוש לאשר ששמעו מכבר שהוא עילוי, וכאשר גמרו סעודתם אמר הרב מוואדיסלאב נלכו יחדיו אל חדר א' ונראה את החידוש של בני, וכאשר באו לחדר זה הראה אותם המגיד מה שחידש בנו, "כהכנסת אורחים" שהיו שם איזה מטות פוצעות עם כרים וכסתות הרק היטב

(עוד סתרה'צ שלישי'א הג'ל)

בעזה'שית פה קראשניעוויין יצ'ר

תרלה) אצינה נא בזה סיפור אחד
נפלא מה ששמעתי

מפב'ק אבא מארי הגה'ק מוהר'ח
וצוק'ל זי'ע ששם מכ'ק אביו זקני

הגה'ק וצוק'ל זי'ע מוויסק'ס
שסיפר לו הה'ק מופה'ד זצ"ל

מאיזביצע ולעוד חסיד א' י'ש
ומצוין אוד הפרדו. היות בעת שחלה

רבינו זצ"ל מקאצק זי'ע סתה
אנושה ומחלתו ה' אנוש ר'ל.

שלה שלוחים לקרוא לו וליתר גדולי
וגם הוא בתוכם, וכאשר בא לבניו

אמר לו בזה'ל תרע שלא ה' לי שום
מכוא לישועה אך פתאום נראה לפני

איש א' ומראהו היתה כך וכך,
נשאלתי אותו מי הוא ואמר לי כי

הוא ר' משה מניד בעל
האלשיך זצ"ל זי'ע, ואז הבנתי כי

בא ישועתי :

תרלו) בפ' ויהי על רש' הקדוש
ר'א שבקש לגלות את

הקץ לבניו ונסתם ממנו' פירש עיז
הגה'ק מופה'ד הרבי מקאצק

זי'ע כי הפירוש כך הוא ר'א
שבקש יעקב מהשיית לגלות לו הקץ

כדי שהוא יוכל להגיד לבניו, ועיז
ונסתם ממנו ודפח'ח .

תרלו) ובאופן כזה פירש הגה'ק
מופה'ד הרבי

מקאצק זי'ע על רש' הקדוש בפ'
„ואנידה לכם“ (כ"ר), „בקש לגלות את

הקץ ונסתלקה ממנו וכו'“ בקש יעקב
מהשיית שהוא יגלה לו את הקץ כי

נחוק מאד, ועיז נסתלקה השכינה
ממנו והתחיל אומר דברים אחרים ,

והסב' . ודפח'ח .

תרלה) בשנים האחרונים לימי חייו
של הגה'ק מופה'ד

רבי

סתר והשיב לו שאינו מרגיש כ"כ
עונות אצלו, וכאשר הרבי שמע זאת

התחיל לקרות פעמי סצחו, והאיש
התחיל לבכות ולקונן בדמעות שליש

שיסדר לו תשובה, וצוה אותו שיה'י
בהכלו איזה שבועות, ומדי יום

ביסמו קרא אותו לחדרו ולסד עמו
פ'ק מוסר. אשר ה' גנוע אצלו

למכ'ג, וכך עשה ח'י ימים עד
שנעשה בעל תשובה גדול, וביתו

ה' פתוחה לרוחה, וכל בניו היו
לומדי תורה וי'ש, כה ה' נורל צדקתו

ורב חכמתו :

תרלה) פ'א בא איש אחד רבית אביו
המניד מוואידיסלאוו

זי'ע ודיבר עמו חר'ת ונ'כ הגיד
להמניד שכמד כל התרי'ג מצות באר

חישב ופתאום בא לחדרו בנו הרבי
זי'ע וה' אז כבר שלשה, וכאשר

אכיו ראה אותו אמר לו בדרך הלצה
סדוע האיש הנצב בזה כבר לסד

התרי'ג מצות ואתה בני „בונם“ עוד
לא לסדת מזה הענין מאומה וכאשר

שמע זאת הראה את הציצית מעל
פליתו הקטן ואמר לע'ע אני מקיים

כל התרי'ג מצות בזה ואח'כ אלסוד
איה'ש, וכאשר שמעו זאת עמדו כל

אנשים סרעיד ומסתומס על אמירתו
הלו וידעו ויכירו בו כי לאילן גדול

יתעביר ברוב הימים, פוק חוי את
חכמתו וצדקתו בזיוותו עלם קטן :

הבד ידירו עוז הדרוש שלום
בזהבה רבה נאה'ע המצפה לתרמה

ק'ן ישראל בכלל ובפרט.

הצעיר שמחה בונם לערמאן בהנאון
הקדוש סאוה'ג רבינו חיים

וצ'ל זי'ע ועכ'י ספה. נכד למעלה
בקדוש הביח המ'ז השל'ה והג'א

ותחזה הקדוש ה'ה הרבי סלובלין
זי'ע ועכ'י אכיר ועוד ועוד :

שיח שרפי קודש

126

ופ"א דברתי עמו להבחל"ח איזה ענין אריכות ובתוך שיחתו הקדושה אמר לי שכ"ק חותנו רבינו הקדוש זי"ע זצ"ל הרבי מקאצק אמר כי שמחה הוא התרחבות הקדושה וע"כ ביו"ט של סוכות שהיא אחר יוה"כ"פ שהיא מחילת עונות הוא זמן שמתנו והבן עכ"ל:

תרמ"א סיפר לי כבוד מח' (וקנו של ניס' מהי"ג אבר"ק פשיטט נ"י) ה"ה הרב הנאון החסיד הישיש כש"ת ר' מייבל נ"י רב בשעפס יע"א כי בימי עלומו ה' מסתופף בצל כ"ק מו"י הגה"ק איש אלקים הרבי מקאצק זי"ע, ופ"א ה' משיבתו בש"ק ואז היו נ"כ ה"ה הגאונים הקדושים צדיקי יסודי עולם הרבנים מגור זי"ע ומאלכסנדר זי"ע, וישבו אצל שלחנם בבית המדרש ודברו יחד כולם אהובים ר"ת כנהוג ה' בין הקדושי עליון, ופתאום שמעו קול הליכה של רבם איש אלקי מקאצק ופנתה את הרלת, ובתוך כך וסגור דל הפחד והבהלה שהי' אצליהם כידוע אזי הרבי זי"ע מגור רץ תחת התנור והחביא א"ע, והרבי זי"ע מאלכסנדר ברח התנועה דרך החלון, ונאמן ביתו הרה"ג הצדיק מוהר"צ זי"ע הנקרא ר' הירש טאמאשאווער ברח סתר תחת השלחן והחביא א"ע, והרבי מקאצק זי"ע דיבר אז בקול חוצב להבות אש איזה רנעים אחרים ענינים נבזוים ורמים הנוגעים עד דכדוכה של גפש כדרכו בקודש, ואח"כ סגר הדלת והיך חזרה לחדרו, וסוה נוכל להבין את גודל קדושתו וטהרתו וצדקתו של הרבי זי"ע מקאצק כי הקדושים והצדיקים כמו שהי' יראו ומפחדו מאד אשר אין לספר כי"כ עלי הכתב ועתה נר' ליקח אלינו מוסר השכל וד"ל והמכ"י

שמעת

הרבי זי"ע מקאצק סבל כמה פעמים כאב גודל על עיניו ויעצוהו רופא מומחה א' ונדרל בווארשא לשאת בתי עינים על עיניו בשעת ליסורו שלא יזיק לו ולא רצה לשאת הבתי עינים הנקרא בל"א (בריל) בשעת ליסורו באמרו שאינו רוצה לעשות הפסק בין עיניו להתורה הקדושה. ופ"א ה' מיחוש על עינים לכ"ק זקני הגה"ק מופה"ר ה"ה מוהר"א זי"ע מוויסקיט וצוו הרופאים נדולים דווארשא היות לשאת בתי עינים על עיניו, ואירע איזה פעמים שתנה אותן על עיניו והיך והסיר מיד (הבריל) קודם שהתחיל ללמוד ולא רצה בש"א ואמר המעם בשם מורו ורבו הגה"ק זי"ע מקאצק שלא רצה לעשות הפסק בין עיניו להתורה הקדושה, וכך ה' כי עד יום פטירתו למד בלי שום בתי עינים:

תרמ"ט ב"ק זקני הגה"ק מוהר"א זי"ע מוויסקיט בער שרית, דבר אליהו, ואזור אליהו עה"ת אמר בשם ב"ק הרבי זצ"ל מקאצק זי"ע ביאור מאחז"ל ב"ק (ד' צ"ג ע"א) לעולם יהא אדם טן הנרדפין ולא טן הרודפין, דלכאורה סיום התיבות ולא טן הרודפין נראין ח"ו כשפת יתר, ואמר הפירוש לזה, אך דנהה כתיב והאלקים יבקש את גרדף והחז"ל ידוע וא"כ הלא יחשוב האדם שטוב לו להיות גרדף כדי שיענש הרודף ע"ז כזה פייט חז"ל ולא טן הרודפין כלומר שלא להיות גרדף כדי שיהי' ע"ז רודף וד"ל, ודפח"ח, והטב"י:

תרמ" בעת שאכנתי מזונות אצל חורי וז' לאחר חתונתי כמה שנים בעיר סאכאמשוב. דברתי כ"פ עם כ"ק מוה"ק מאוה"נ צי"ע הרבי זי"ע מסאכאמשוב בעל אנלי מל' ושו"ת מאבני גזר ד"ח,

שיח שרפי קודש

בני ישראל לא שמעו אלי, כי לא רצו לשמוע מכבר ואין כי פרעה ישמע אלי, ואני ערש שפתיים ואיוות תירוץ אוכל להגיד, כ- בני ישראל לא רצו לשמוע, ופרעה שמע אלי ודפחתי :

תרמט) פ"א בא איש חסיד אחד לפני הנה"ק הרבי ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע ונתן לו פתקא של הזכרת זקנות, וכאשר הביט הרבי וציל בהפתקא אמר בזוה"ק שהפתקא הו' הי' במקום גדול ויותר לא אמר אליה, וחקר ודרש ע"ז האיש הנ"ל ונתוודע שהפתקא הלו הי' עוד כהיכל הקודש של כ"ק רבינו הקדוש מקאצק זי"ע ועכ"ז ונ"כ קרא בהפתקא בפיו הקי' וסוה נזכר להבין את גדלות הצדיקים והרנשה שלהם :

תרמט) פ"א בא איש אחד לפני הרבי הקדוש וצוקיל זי"ע מאלכסנדר בקובנא רבה היות שיש לו בכפר הלו רחיים ושענק וקם ערל אחד ורוצה לאבד אותו עד כולו, ובכה ברמעות שליש לפני הרבי זי"ע, וענה לו הרבי זי"ע לא ארע מה אתה שח כי שם בכפר לא נמצא ערל כזה שיוכל להרע אותך, ופטריו שלום, ואח"כ כאשר בא לביתו רצתה ששתו עם שמתח גדולה רבה לקראתו שערל הלו מת פתאום ר"ל ולא השאיר אהריו שריד ופליט ר"ע, ואחר כך נתוודע כי באותו רגע שהרבי זי"ע אמר להאיש הנ"ל שבכפר לא נמצא ערל כזה שיוכל להרע אותו וכו' הרגע ממס סת ר"ל, ונתקיימו אמרי פי צדיק והמב"י :

תרמט) ותמיד הי' נסיעת הרבי הקדוש וכוותו יגן עלינו מאלכסנדר לקאצק סרי

עוד מהר"צ שלימ"א הנ"ל)

בעזה"ש"ת מה קראשניעוויץ יצ"ו.
תרמט) שמעתי מאיש חסיד ישיש וותיק ונאמן ששמע בשם הנה"ק סופת הדור הרבי זי"ע מפרשיסחא מוהרש"ב וצוקלה"ה שיחה נאה שאמר בדרך היצוי מ"ש בתהלים (קפסל כ"ו) על הפסוק וסלחת לעוני כי רב הוא" כי לכאורה לא יועיל תשובה כלל מצד כיון דנחמה אינו חוזר וגראה, אך רב מ"ל בע"ח אין נרחין, וז"ש וסלחת לעוני כי רב הוא דהלכה כרב ביומא (דף ס"ד) שבע"ח אין נידחין ושוב מועיל תשובה להיות חוזר וגראה עכ"ל :

תרמט) שמעתי עוד בשם הרבי הקדוש מפרשיסחא ה"ק' מפרשיסחא שאמר פ"א לחבריו קרישא שנו ששאל אותם למה הביא הקב"ה את המכות והיסורים על פרעה כי מקורם אמר הקב"ה שהם הבניי יהיו בקושי כמצרים ולמה הי' העונש גדול על פרעה הרשע כי אם לא הי' זה הי' פרעה אחר, ותירץ בשכל נפלא יקר וקדושה כי לכל המצות שהקב"ה צוה לבניי שעשו הם עושים כרחילא ורחימא ואוסרים לשם יחוד וכו' וכו' שהם עושים כרצון הש"ת אבל פרעה לא עשה זאת מחמת שהש"ת צוה את הבניי שהי' בקושי שיעבוד ולעשות כרצונו רק מחמת שהי' מיצר ישראל ורשע ולא אמר לשם יחוד מקורם שעושה רצון הש"ת בעבור זה נענש כזה הרבה ור"ל והמב"י ודפחתי עכ"ל הטהור :

תרמט) ע"ל הפסוק הן בני ישראל לא שמעו אלי ואין ישמעני פרעה ונ"י ופירש הרבי הקדוש מפרשיסחא זי"ע במוסרד הן כי

שיח שרפי קודש

תיכף על שאלתו כי בהתלים קפישיל ר' ל"ב פס"ק יו"ד כתיב רבים מכאובים לרשע והבונח בד' וכו' ואמר אני לפרש בזה כי בזאת יש לרשע צער רב ומכאובים כאשר ראה ויביט על איש שהוא בונח בד'. וכאשר שמע זאת נסתם הכל כפי האיש הנ"ל. ואח"כ ראה כחוש עיניו שכיון היטב כפי שה' ברעיוניו והורה לדברי צדיק וד"ל:

תרמט) בעת ששמע הרבי מקצק נזוד למז"ט (הוא הנח"ק טור"ר ר' דוד זי"ע מקצק) אמר כל"ק ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וכו' וד"ל:

תרנ) על מאחזיל אינו דומה לשונה פרקו מאה פעמים לשונה מאה פעמים ואחר, והקשה הרבי זי"ע **מקצק** מה יהי הנפ"מ שימוד גם עוד פעם אחת ואיזה תועלת יהי לו מזה הפעם. ותירץ ע"ז הרבי מקצק זי"ע כי אינו דומה לשונה פרקו מאה פעמים. לשונה פרקו מאה פעמים ואחר דהיינו שיכלכל גם האחד. בלימודו דהיינו שיקח השי"ת לעזרו, ועי"ז יהי תועלת רב, וד"ל, וזאת היא הפעולה עם האחד. א"ה. ובזה יש לפרש מה ששמעתי פ"א סכ"ק אבא מארי הנח"ק זי"ע מפה. שאמר פ"א בימי חנוכה בעת שישב ערך חצי שעה אצל הנרות של חנוכה שהדליק. ובתוך הרבה ד"ת הגיד ג"כ באיזה ענין רמז כי חנוכה הוא חנו- כ"ה ואמר ע"ז מה היא חנו-כ"ה כי בעה שהי' השערורות של היונים היו כל ישראל במיצר ובמצוק כידוע ולא יכלו בש"א ללמוד ולעבוד השי"ת רק עם זאת היו התנחומין שלהם שהם אמרו שמע ישראל וכו' עד אחד. וזאת חנו-כ"ה בכ"ה אתוין של קריאת שמע ישראל וכו' וד"ל:

תרנא) בעת שאדמו"ר הנח"ק מופה"ד מוהר"ם

שנמע להסתופף בצל הקודש של מו"ר הרבי זי"ע **מקצק** דרך עיר **פילאב** (הנקרא נאוויאלכסנדרע) ומדי היותו שם השתעשע עם כ"ק זקני הנח"ק זי"ע **מוויסקיט** שהי' דר בפילאב מקום הוולדו כפעם בפעם ודיבר עמו בכ"הח"ס ובהביטו בו נחבונן בשכלו שמוזר מאד בעיני כ"ק זקני הנח"ק מוהר"א זי"ע וצ"ל תהלוכות אנשי החסידים שם. והגם שהיו ביניהם אנשים מצויינים בני דעת ויראי ד' ומופלגי תורה מאד אך טחטת דביקותו תמיד בתורה ובחסידות יוסם ולילה הי' נראה בעיניו שמי שמשוקע עוד אף מעט בעיניו עוה"ז הוא חסר דעה. ובמה נחשב הוא. וא"ל הרבי הקדוש זי"ע **מאלכסנדר** הנ"ל רואה אני כך שאין אתה סובל התנהגות אנשים אלו. אמנם תדע כי אני בימי חורפי ג"כ הייתי בכחינה זו ולא הייתי יכול לסבול אנשים כאלה אבל כשבאתי לימי הזקנה קצת טוכרת אני לסבול הכל. וגם אתה דעת זקנתך להיות יכול לסבול עכ"ל וד"ל:

תרמז) שמעתי מפ"ק **אאמור** הנח"ק מוהר"ח זי"ע מפה **קרא'שניעוויץ** שאמר בשם אדמו"ר הנח"ק מופה"ד רבינו **מוהר"ם** זי"ע **הרבי** מקצק וצ"ל על מה דמצינו הרבה פעמים בזה"ק בעי בר גש להשתדלא באורייתא. ופירש ע"ז הרבי זי"ע הנ"ל מילת להשתדלא כי התרנום ביאר על הפ' כי יפתה כו' וארי ישראל, והיינו בעי בר גש להשתדלא באורייתא כי"כ עד שיפתה עצמו עם התורה והמצות, וטובין;

תרמט) פ"א הי' משכיל אחד מווארשא בהיכל קדשו של הרבי זי"ע **מקצק** ושאל אותו קושיית משכלת כידוע. ות"י לו **הרבי מקצק**

שיח שרפי קודש

אלה המאמרים הקדושי' שנה לי ידינ' הרב החוב' הח' כו' כש"ת סו"ה שמה בונם נ"י נערשט מלאדו בשם הנה"ק הרר"ב מפרשיסמחא זצוקלה"ה זי"ע:

תרנג) שמעתי מחסיד ישיש א' דה"י או קין א' עצירת נשמים. ונכנסו לפניו שיתפלל על הנשמים אשר בזה"ל עם וועט זיין אומן קודם ביאת הגואל. עם וועט זיין לומדים אן תורה. חסידים אן חסידות נגידים אן נעלר. זיסמער אן היץ, וויגער אן קעלט. עם וועט וואקסען אן רענין:

תרנג) שמעתי משיש א' שפ"א בעת הברלה כשאחו כוס הברלה בידו. הניח אותו מידו ואמר בזה"ל איך קיק יעצם ארויס איינש קודם ביאת הגואל. א יוד וועט נישט האבען פרנסה פון אגיוועלכ איטליכער וועט זיך מיוען זוכען אזויטען פרנסה האָר און נעגיל שמעלין זיך מיך אויף. אויף דיא צייט:

תרנג) שמעתי מחסיד ישיש א' (כפ' שמות) ויאמר אליו מה זה בידך ויאמר מטה. והשאלה אינו מוכן מה זה בידך הא ה' לו מטה, עי' רש"י שהרניש, גם הא שם ה' מקום השכינה ואיתא לא יכנס דהר הבית במקו ויהאך לא במקו. ותי' הה"ק זי"ע דבאמת לא ה' לו מקל רק כששאל לו הקב"ה מה בידך באותו רגע נהווה מקל בידו. ועי' נקרא מטה האלקים ודפח"ה:

תרנג) בשבת ככ"ז. גרונה הכ"א מהקבלת פני השכינה דכתיב אל נא תעבור וכו' ובאמת אברהם טנא הוכיח זאת. ואמר הרר"ב זצלה"ה דאברהם אבינו

מוהרי"ם זצוקל זי"ע מגור בעל חדושי הרי"ם ה' דר עוד בווארשא (ברחוב קראכמאלניע) כידוע בא אליו איש א' עם בקשה ליתן לו עצתו הקדושה. ובתוך כדי דיבור ענה לו הנאון הקדוש זי"ע כתיב שויתי ד' לנגדי חסיד ואתה לא השנת עוד לזה ואח"כ נתוודע על האיש הנ"ל איזה קול ריגון ר"ל. והצדיק פעל אותו והרבה להיטיב עד שנעשה בע"ת גמור בעזה"י:

תרנג) סיפר לי איש א' חסיד וותיק גאטן ששמע בעצמו בעת ה' שם כי פ"א ישב הנה"ק הרבי זי"ע מגור ולמד בעיין גפלא וכתתסדה רבה כדרכו בקודש. ופתאום גרסה בעיניו שהנר שה' דולק בלילה נעשה כמכבה כפעם בפעם ביותר ושלחת זעיר מעט עד סאר. ותיקף קם הרבי זי"ע מכסאו שישב בלימודו וצעק בקול גורל כך בשום כי מהיום והלאה יהי' כך מנוחה גדולה. ואח"כ נתוודע שהאיש כבר לא ה' עוד בחיים ל"ע הרבה שנים ולא מצא מקום מנוחה ושלוח ובקש מהרבי זי"ע שיתן לו תיקון. וכה ה' שנתן לו ומאז ועד עתה ה' לו שלום ושלוח. וסוז יוכל לראות את גורל כח הצדיקים ומעשיהם המובים:

הכ"ד ירדו עוז הרוש"ט באהבה רבה ועזה בלונ"ה הרוצה בהצלתו ע"ע המצפה להרמת קרן בית ישראל בכלל ובפרט.

הצעיר שמחה בונם לערמאן בהנאון הקדוש מאוה"ג רבינו חיים זצוקלה"ה זי"ע ועכ"י נכד דהני אשלי רביבי הב"ח המ"ז השל"ה והגר"א והחווה הקדוש הנקרא כפי כל בשם הרבי מלובלין זי"ע ועכ"י ועוד ועוד:

שיח שרפי קודש

בו מנהג השומרים ודפח'ח :
 (תרס) שמעתי מחסיד ישיש א'
 שהגיד החסיד ר'
 ועלינו משרענצק וצ"ל אמר לו
 הה"ק מקאצק וצ"ל הנה שנקב
 ראש אשר יהי בקי במסכתא
 אחת בע"פ כי לפעמים נצרך זאת,
 ולמר מס' תענית עד שהי בקי
 בע"פ, ופתאום, נתהווה סני נהור
 ל"ע, ושלח לקאצק להזכירו ואמר
 לו הה"ק מדוע לא התחיל להתעסק
 וללמוד מס' בבא בתרא ואז הי' לו
 זמן גדול לראות :

ע"כ מהרה"ק הר"ב זצוקללה"ה זי"ע
 (תרסא) פ' בלק לכה איעצך אשר
 יעשה העם הזה לעמך
 באחרית הימים, ומה הוא העצה
 ערש"י ואמר הוא ז"ל דכלעם ראה
 כאשר ישראל עומדים חזק בדת
 יהודית אין שום עצה לנגד וגם
 ראה כי קשה מאוד לנצח את ישראל
 אשר יתנתקו מדת יהודית ח"ו. כי
 כל מה שנזורים נזירות על ישראל
 בקישוי השעבוד אדרבה המה עומדים
 בתוקפם בקשר של קיימא בדת
 ישראל, אך ראה עצה אחת שהאומות
 העולם יתחברו עם ישראל ועי"ז
 יתנתק מהם דת ישראל ח"ו. כמו
 שאנו רואים עכשיו בעוה"ר שהתחברו
 עם האומות גורם להם. וזאת אמר
 בלעם לכה איעצך, ומה הוא העצה
 אשר יעשה העם, הו"ח. היינו
 ישראל, לע"מך, היינו שהישראל
 יהיו נעשים לעם, היינו הנזרים וזה
 יהי באחרית הימים ודו"ק וכמה ראו
 ברוח קדשם, השית' ורחם עלינו.
 (תרסב) אמר הוא וצ"ל הנה המכרא
 דע"ז של ישראל אינה
 במילה דביטול היא היינו שמסלק
 אותו מהחשיבות שהי' לו עד עכשיו
 כמו ביטול איסור, וכמו ביטול חמץ
 דמקודם ה"ל חשיבות וע"י הביטול

מסלק

הי' כל האברים שלו מזוכרים אשר
 כשבא לעשות מצוה ד' האברים
 כעצמם מוליכים אותו להמצוה כידוע
 וכתוב וירא אליו ה' והיא יושב פתחוכו'
 ובאשר באו האורות - כת"ב וירא וירץ
 לקראתם. עתה האם אצאפעל נינעבין
 ציא דער מצוה. מזה הוכיח דהכנסת
 אורחים גדולה דהאברים רצו יותר
 להכניא מהקבלת פה"ש ודפח'ח :
 (תרנז) שמעתי מחסיד ישיש שהר"ב
 זי"ע אמר ליישב קו'
 הרשביא ז"ל פ"ט לא מברכין על
 מצ"ע דנתינת צדקה. ואמר ז"ל דאם
 נעשה ברכה כמו על כל מצוה ומצוה
 צריך הכנה בנקיות וטוביה ולשם
 יחוד, וכדומה ובין כך ימות העני
 ברעב וזאת לא הוצרכה התורה שום
 ברכה והכנה כדי שלא יהי' דהאדם
 שום תי' אשר אינו מוכן עוד
 לעשות ברכה ודפח'ח :

(תרנח) אמרו על הה"ק זי"ע הג"ל
 על תקיעות שופר שהוא
 כדי לערבב השמן כי עיקר התי'
 של האדם הוא על שלא השלים
 עבודתו למקום כראוי, הוא משום
 טרדות וערבוב הפרנסה ולא הי' לו
 דעת צלולה ללמוד ולהתפלל אך
 השמן טוען שאין זה תי' כי היית
 צריך לעבוד לבוראך ולא להשגיח על
 טרדת פרנסה וזאת אנו תוקעין
 בשופר ונתערבב השמן ואינו יכול
 לטעון, ורואה השמן כי באמת זאת
 תירוץ כי מי שנתערבב שכלו מחמת
 המטרדות אינו יכול באמת לעבוד
 עבודתו בשלימות ודפח'ח.

(תרנט) שמעתי שאמר פעם לחסיד
 אשר בליד ש"ק

נכון להיות ניעור וללמוד אז כי
 האדם נקרא שומר שבת, ושומר
 צריך להיות ניעור כי באם ישן יוכל
 להיות מזה פשיעה, וכיון שאתה
 שומר של השבת צריך להתנהג

שיח שרפי קורש

כל תלמיד שאין תוכו כבדו אל יכנס
לביהמ"ד קא איתוספו ד"ס מספלי
קא חלשא דעת' דר"ג ופי' רש"י
כשראה שניתוספו היום תלמידים
רבים, וה' דואני שלא יענש במה
שסנעם בימיו מלבא ע"ש, ותמיה
במה חלשא דעת' הא גם בתחילה
ידע דעת שיהי' יותר תורה. רק
דרעתו הי' להסתפק במעט רק שיהי'
תוכו כבדו ומה ראה עכשיו יותר,
וע"ז אמר החי' הרי"ם וצללה'ה
כשראה ר"ג כשבאו האנשים הללו
לבהמ"ד נעשה מהם תוכו כבדו
וע"ז חלשא דעת' במה שלא הניח
אותם לבוא מקורם לבהמ"ד ורפח"ה.
זאת אמר החי' הרי"ם וי"ע בפעם
ראשון כשבא לביהמ"ד ונתחנך
הבהמ"ד כנור :

תרסו) פ"א שאל אברך א'
דהתהיר"ם ז"ל, אולי
נכון שיעשה לו מסחר מעט בעת
הקעטט ויהי' טוב תורה עם ד"א,
דהתרנל מעט במסחר, ואמר לו החי'
הרי"ם ז"ל, כתיב ויאבה יצחק את
עשיו כי צייד בפיו ופירש' כיצד
מעשרין וכו' והקשה ואם אמת היא,
מה בכך ומה נחשב עבודה זאת
לעבודת יעקב אע"ה איש תם יושב
אוהלים בתורה ועבודה, אך התי'
דיצחק סבר אשר יעקב הוא איש בסלן
ואינו בקי ברמאות כמ"ש רש"י איש
תם כבדו כן פיו ע"ש, וא"כ מה
הרבותא אשר עוסק בתורה ועבודה.
אבל עשיו הי' סוחר, איש שדה,
ואעפ"כ שאל כיצד מעשרין וכו' והי'
זאת חשוב ליצחק אבינו יותר
מעבודת יעקב כמובן ולכך כאשר בא
עשיו וספר לו הערמה שעשה לו
יעקב בהברכות אמר ע"ז יצחק
אבינו כיון שעכשיו אני רואה שיעקב
הוא רטאי יותר מסך ואעפ"כ לומד
בתורה יוסם ולילה והוא חשוב יותר
מסך

בסלך אותו מהחשיבות, לכך בנוי
דהע"ז חל מקודם חשיבות שייך
דומר שסמלך אותו מהחשיבות ע"י
הביטול, אבל בישראל דהע"ז אין
שום חשיבות מה שייך ביטול, רק
ע"י הביטול מורה בזה שהי' חשיבות
ועכשיו מבטל אי"כ ע"י
הביטול מחשיב אותו וביטול כזה לא
מצינו דע"י הביטול מחשיב הדבר
זדו"ק היטיב ונודע מה שאמר
החי' הרי"ם ז"ל על העונן פעור ג"כ
שע"י הביוזי הי' מושיב אותו לע"ז
כידוע ד"ק וצל' :

תרסג) שמעתי מחסיד ישיש א'
כי בעת שהה"ק וצללה'ה
מקאצק הי' ילד קטן, והי' לו
וויכוח בלימוד עם המלמד שלמד
אז, ואמר לו בזה"ל מיט מיר
שפארם איהר זיך איך גירענק ווען
איך בין גישטאנען על הר סיני, בעת
שאמר הקב"ה אנכי ה' אלקיך
עכ"ל'ק :

ע"כמהרה"ק הרר"ם וצללה'ה מקאצק.
תרסד) (מר"ד בראשית פ"ח) בשעה
שבא הקב"ה לבראות
אדמ"ד נעשו מה"ש כתות כתות
מהם אומרים אל יברא ומהם אומרים
יברא, עד שהמה"ש מדיינין אלו עם
אלו א"ל מה אתם מדיינין כבר
נעשה אדם ואמר החי' הרי"ם ז"ל כי
עיקר מעלת מלאכים על האדם כי
האדם יש לו בחירה, שני דיעות
לשוב ולרע, אבל מלאך אין לו רק
דיעה אחת, ואין לו בחירה, לכך
א"ל הקב"ה כיון דיש בכם ג"כ שני
דיעות בענין בריאת אדם ואין לכם
שום מעלה על האדם וכבר נעשה
אדם ודפח"ה :

תרסה) ע"י מס' ברכות דף כ"ה ע"א.
תנא אותו היום מלקוהו
לשומר הפתח וניתנה להם רשות
לתלמידים ליכנסו שה' ר"ג מכריז

שיח שרפי קודש

שניהם וימותו ואז יראה א' מהם במיתתו של חבירו, עד שבא ר"ע ולימד וחי אחיך עמך חייד קודשין לחיי חבירו וע"ז נסתפק החי' הרי"ם זצלה"ה ספק נפלא האך יהי' הרין באם יהיו שלשה אנשים וביד אחד קיתון מים אך הוא אינו צריך להם שאינו צמא, אך השנים האחרים צריכין להמים ואם שותין שניהם ממים, ואם א' שותה יחי'. מה יעשה השלישי בהמים דכאן ל"ש דברי ב"פ מוטב שישתו שניהם ולא יראה א' במיתתו ש"ח הא כאן אף שישתו שניהם יראה השלישי במיתתם של שניהם ולכן מוטב שיראה רק במיתת א' מהם, וכן לר"ע יש ג"כ ספק דכאן ל"ש לומר חייד קודשין לחיי חבירו דהא הוא א"צ להמים ומה יעשה בזה. אך לכאורה יוכל להניח המים ביניהם ומסתלק רק הספק הוא באופן שישובו בתפיסה זה בבית א' וזה בבית אחר והוא מוכרח להושיט להם המים ומה יהי' בזה והוא ספק חריף ואמריכוה פגול עצום ואכס"ל (ע"כ מהה"ק ז"ע הג"ר).

תרעא) אדומור' הה"ק מקאצק
זי"ע אמר כי

שטחה גדולה הי' לו להיוצא להרג עפי' ב"ד מחמת אשר מיתתו הוא עפי' התורה שהתורה מסקה דינו למות ע"כ, (אמר המאסף, אפשר מעט להבין דברי קדשו עפי' נמ' כתובות דף ל' ע"א, מיום שחריב ביהמ"ק אע"פ שבטלו מנהגיהן כו' דין ארבע מיתות לא בטלו, מי שנתחייב סקילה או גופל מן הגנ, או חי' דורסתו כו', וסוף הי' סופו למות, אי"כ הי' השטחה שלו שהי' מיתתו עפי' התורה, ועוד שכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כו', אף אלו שנהרגו עפי' ב"ד עיי"ש).

מסך וגם ברוך יהי' ודו"ק ודפח"ח :
תרכ"ז) ברכות (דמ"ז), האומנין קורין בראש האילן וכראש הנדבך מה שאין רשאים לעשות כן בתפלה ורמיננה הקורא את שמע צריך שיכוין את לבו ע"ש. ואמר בשם הה"ק הר"י מפראנא זצ"ל כיון דק"ש צריך להיות במס"י אי"כ מה יראה שייך שירא שמה יפול, הא אז מפקיר את נפשו ואינו ירא כלל אבל בתפלה שייך שפיר לומר דירא שמה יפול ואינו מכוין ודו"ק ודפח"ח :

תרכ"ח) ברמב"ם פ"ב טה' תשובה ה"ב, ומה הוא התשובה כו' ויעיד עליו היוודע לעומות שלא ישיב לזה החטא עוד, ואמר ע"ז החי' הרי"ם ז"ל דואת הוא ע"פ הלכה כיון דפסק הרמב"ם שם ה"ד, וכן איתא ברה"ט ז"ל דתשובה טהני טבח שינוי מעשה יעו"ש, ברש"י שינוי מעשה שב מרעתו ע"ש, והנה צריך להיות שינוי מעשה שאינו חוזר לבריותו לכך א"ש פסק הרמב"ם אבל באמת מדרבנן טהני אף שינוי החוזר לבריותו טעם תקנת השבים וע"י במ"ס גיטין וכאן הוה ג"כ תקנת השבים משום דאם נימא כהרמב"ם ז"ל יקשה לעשות תשובה ולכן טהני אף שינוי החוזר ודו"ק ודפח"ח :
תרכ"ט) אמר המעם שמוכא בספרים כי עשי' זמן תשובה, לפי שהחטא הנמצא באדם הוא חלק נוי כמו שמוכא בפנים אות () וא"כ יהי' אסור לשכוח בשבת מטעם ב"ג ששבת לזאת צריך להשיב מקודם להסיר ממנו חלק נוי ודפח"ח :

תרע) ב"מ דף ס"ב, שנים שהיו מהלכין בדרך וביד א' מהם קיתון של מים אם שותין שניהם ממים ואם שותה אחד מהם מניע ליישוב דרש ב"פ מוטב שישתו

תרע"ד) (פ' ויגש) ויאמר אליהם
אל תרנוו
ברוך, ופירשי אל תפסיעו פסיעה
נסה ואמר הוא זצ"ל דיוסף הצדיק
ראה כי נגזר על יעקב אבינו עונש
זה על שלא קיים כיבוד אב כמ"ש
רש"י וישב על פסוק ימים רבים
ע"ש ויוסף ראה שאז נגמר הזמן
באותו רגע שיבואו אצל אביהם לזאת
אמר להם שאז תפסיעו פסיעה נסה,
כדי שלא תבואו מעט מוקדם על
הזמן הנגזר ואמר זאת על המדרש
ר"פ מקץ קץ שם לחושך יע"ש במדרש
ור"ק ודפח"ח :

תרע"ה) סיפר החסיד ר' אבא ז"ל
מששעכניאוו
אשר הה"ק זצ"ה מששעכניאוו
שח אתו פ"א לווארשא ליקח אתרונו
מובחר עבורו, אך ה' שעת הדחק
טאור ולא נמצא אז מובחר אך
מובחר אחד ראה ואמר הסוחר אשר
הניח האתרונו הלו עבור הה"ק ר'
לייבליי אייגער מלובלין זי"ע
אך ר' אבא ע"ה ברוב
הפצרותיו לקח האתרונו עבור הה"ק
ז"ל מששעכניאוו, וכשבא עם האתרונו
לכיתו ה' לה"ק ז"ל שמחה גדולה
כי ה' הדר באמת ובפרט בעת כזה
אך למחר קודם הגמילה שלח לר"א
שיבא אצלו, שיספר לי מה ה' עם
האתרונו וסיפר לו כל המאורע ואמר
ע"ז הרב ז"ל, א"כ שייך לר"ל אייגער
ז"ל תראה כמה כח הצדיקים ולא בדרך
עמו. כן סיפר לי ר"א ז"ל הג"ל:
ע"כ מהרב הח"ב וכו' בש"ת מוה"ר
שלמה בונם נ"י הנ"ל:

בשם הה"ק מאלכסנדר וצלה"ה הר"ר
חנניה הכהן זי"ע.

תרע"ו) סיפר אשר הה"ק ר"ד
לעלעוור זצ"ה
הלך פ"א בדרך ופגע באליהו הנביא
אשר ה' מתחפש והלך בלבוש נכרי
וחנורה של תבן, והכיר אותו ונתן
לו שלום, ושאל הה"ק הר"ד ז"ל
לאליהו הטעם מדוע מתחפש בלבוש
נכרי, אף אם תתלבש בלבוש
ישראלי נ"כ לא יכיר אותך מי שאינו
ראוי להכירך, ומי שהוא ראוי
להכירך מכיר אותך אף אם תתלבש
בלבוש כזה נ"כ, והשיב אליהו ז"ל
מה נעשה כי העולם אינם כדאי
יותר רק שיבוא לעולם בלבוש נכרי
(ריא וועלט איזט נישט מעהר
ווערט נאר איך זאל קוממען אין
זוא לבוש):

בשם הרה"ק מששעכניאוו זי"ע
הר"א זצוקלה"ה:

תרע"ז) אמר הוא זצ"ל, דתמיד צריך
אדם לעשות מלחמה עם
היצה"ר, אף אם רואה אשר היצה"ר
מתגבר נגדו ומנצח אותו, אעפ"כ
מתויב לעמוד כנגדו ולמחות בו, כמו
שהדין נבי שני חזקה באם אין
המערער מוחה יש חזקה להמחזיק.
אבל אם המערער מוחה נגדו אין
חזקה להמחזיק ויש לו עור פנאי
למחות כי אם יעמוד כנגד היצה"ר
ויטעון נגדו מה את עושה בתוך שלי
לא הוי חזקה ליצה"ר בהאדם אבל
אם לא ימחה כנגדו יעשה בו חזקה
ור"ק ודפח"ח :